

Mariska Geerts
2005521

Zin in gym!

Kinderen sturen liever zelf, of worden liever zelf gestuurd.

2013

Voorwoord

Op de St. Jozefschool in Bergeijk worden de gymlessen door middel van verschillende didactische werkvormen aangeboden. Tijdens deze gymlessen staat naast de motorische ontwikkeling ook de plezierbeleving centraal. Na een oriënterend gesprek met mijn directeur over het belang van plezier tijdens de gymlessen heb ik besloten om onderzoek te doen naar het verschil in plezierbeleving. Hierbij hebben we gekozen om twee didactische werkvormen met elkaar te vergelijken. De werkvorm 'directe instructie' en de werkvorm 'samenwerkend leren'.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
Samenvatting	4
Inleiding	5
Opzet van het onderzoek	7
Resultaten	9
Discussie en conclusie	10
Aanbevelingen	11
Bronnenlijst	12
Dankwoord	13
Bijlagen	
I. Praktijkonderzoek - tussenproduct A	14
II. Praktijkonderzoek - tussenproduct B literatuuronderzoek	16
III. Praktijkonderzoek - tussenproduct C opzet van onderzoek	23
IV. Lessenreeks	36
V. Reflectieverslag	65

Samenvatting

Vaak is de leerkracht degene die de les bepaalt. Hij/zij geeft de instructie en de kinderen voeren de opdrachten uit. Dit kan kinderen het gevoel geven dat ze geremd of juist gepusht worden en het kan plezier tijdens een gymles erg beïnvloeden. Dit probleem heeft geleid tot de onderzoeksvraag: Welke verschillen zijn er in plezierbeleving bij de didactische werkvormen 'directe instructie' en 'samenwerkend leren' bij de kinderen van de St. Jozefschool in Bergeijk?.

De plezierbeleving van kinderen kan worden vergroot door hen medeverantwoordelijk te laten zijn voor hun eigen ontwikkeling (Stevens, 2004). Ze kunnen datgene doen wat ze op dat moment willen leren.

Tijdens het onderzoek werkten de kinderen van groep 5 volgens de methode 'samenwerkend leren' en maakten ze gebruik van mediakaarten waarop opeenvolgende niveaus te zien waren. De leerlingen van groep 6/7 werkten volgens de methode 'directe instructie'.

Het bleek dat de plezierbeleving van de kinderen in de interventiegroep en de controlegroep niet ver uit elkaar lag. Het verschil voor en na de interventie was ook klein.

Ondanks dat het plezier niet echt gestegen is, blijkt dat competentie en autonomie in een les door de kinderen van groep 5 wel als even plezierig ervaren wordt als wanneer de leerkracht de invulling van de les bepaalt.

Inleiding

Plezier is volgens de Dikke van Dale *"een aangenaam gevoel; vreugde"* (Dalen, 2012). Plezier blijkt een belangrijk motief om actief bezig te zijn (Stuij & Wisse, 2011). Ook het lichamelijke effect, aanzien van klasgenoten, sociaal contact en spanning en avontuur zijn motieven, maar deze zijn minder sterk. Leerlingen die sporten en bewegen vanuit plezier, zijn intrinsiek gemotiveerd en bewegen daardoor veel meer dan leeftijdsgenoten die dit motief minder of niet hebben (Stuij & Wisse, 2011).

Leerkrachten LO kunnen een belangrijke rol spelen in de plezierbeleving van kinderen ten aanzien van bewegen. Wanneer leerkrachten zich hiervan bewust zijn en ze proberen om zoveel mogelijk plezierbeleving in de les te creëren, kan de intrinsieke motivatie om te bewegen vergroot worden (Stuij & Wisse, 2011).

Met intrinsieke motivatie komt de motivatie vanuit de leerling zelf omdat dat hij dit wil, de leerling vindt het zelf leuk om te doen (Deci & Ryan, 2000). Bij extrinsieke motivatie gaat het om motivatie van buitenaf. Wat staat er tegenover: een beloning of cijfer? De motivatie komt dan niet vanaf de leerling zelf. Extrinsieke motivatie is minder duurzaam. Bij extrinsieke motivatie houdt het leren op zodra de beloning uitblijft. Bij intrinsieke motivatie is een kind zo gemotiveerd om te leren dat hij / zij bij wijze van spreken nog doorleert na de les..

Deci & Ryan beschrijven dat in de leeromgeving drie verschillende factoren van invloed zijn op de intrinsieke motivatie: relatie, competentie en autonomie

Autonomie wil zeggen dat kinderen het gevoel moeten hebben dat ze zelf keuzes kunnen maken en dat ze de verantwoordelijkheid dragen voor hun initiatieven en activiteiten. Naast autonomie zijn ook relaties belangrijk. Kinderen moeten zich prettig en gewaardeerd voelen bij de leerkracht, in de groep, bij de andere kinderen. De laatste factor competentie heeft vooral te maken met de vraag of het kind zelf het gevoel heeft dat hij of zij de situatie onder controle heeft.

Wanneer onderwijs afgestemd is op de mogelijkheden en behoeften relatie, competentie en autonomie van kinderen, kunnen ze zichzelf als effectief ervaren (Stevens, 2004). Ze kunnen iets. Het is kinderen eigen om dat ook te willen laten zien aan anderen. Een combinatie van hoge en reële verwachtingen en beschikbaarheid van positieve bekrachtiging, aanmoediging en ondersteuning zijn een goede basis voor het ontwikkelen van een gevoel van competentie (Erikson, 1963). Zélf kunnen beslissen, zelf keuzes maken. Dat kan alleen in een omgeving waarin de eigenheid van het kind gerespecteerd wordt. Kinderen hebben er al jong behoefte aan zich te onderscheiden, hun eigen keuzes te maken (Stevens, 2004). Individuele vrijheid is belangrijk en wordt gestimuleerd, maar altijd in relatie met de ander en met behoud van diens vrijheid en de verantwoordelijkheid daarvoor. Autonomie verwijst altijd naar relatie.

Mensen hebben een aangeboren behoefte om op een competente, efficiënte en doeltreffende wijze om te gaan met hun omgeving en de daarmee samenhangende problemen (Wyckmans & Behets, 2010). Als mensen daarin succesvol zijn, geeft dit innerlijke voldoening. Er is sprake van succesbeleving. Dit geldt ook voor kinderen. Om dat succes te kunnen beleven, is een opdracht voor de leerlingen onmisbaar. Aan de hand van die opdracht wordt namelijk het gevoel iets bereikt te hebben, gewaarborgd. Hierbij is de moeilijkheidsgraad van groot belang. Wanneer de opdracht te moeilijk is, staat dat het competentiegevoel in de weg. Wanneer de opdracht te makkelijk is ontbreekt het gevoel van competentie en efficiëntie. Daarom gaat de voorkeur uit naar opdrachten die uitdagend zijn, maar zeker ook haalbaar zijn. Bij het vervullen van de opdrachten ontstaat dan plezier als een van de belangrijkste motieven om te blijven oefenen, spelen en sporten (Behets, 2009).

De onderzoeksgroep is groep 5. Deze kinderen zijn 8 of 9 jaar. Ze worden zich er op deze leeftijd, steeds meer van bewust dat ze leerbaar zijn (Feldman, 2009). Vaardigheden kunnen doormiddel van inoefenen en ervaringen steeds beter worden.

In het onderwijs worden diverse didactische werkvormen gebruikt om vaardigheden bij kinderen in te oefenen. Eén daarvan is 'Samenwerkend leren'.

Het 'Samenwerkend leren' maakt deel uit van het "Nieuwe leren" (Stevens, 1997). Bij het Nieuwe leren zijn kinderen zelf verantwoordelijk voor hun leerproces. De leerkracht heeft een begeleidende rol. Dit in tegenstelling tot het traditionele leren, het 'Oude leren', waarbij de leerkracht een leidende rol aanneemt (Blok, Oostdam & Peetsma, 2006).

Een andere didactische werkvorm is 'Directe instructie'. Deze maakt deel uit van het oude leren (Blok, Oostdam & Peetsma, 2006). 'Directe instructie' is een leerkrachtgestuurde manier van onderwijzen (Cuppers, 2012). Een docent neemt de volle verantwoordelijkheid voor het (effectieve) leren van de leerlingen. Hij / zij biedt helderheid en structuur aan leerlingen, zodat het voor kinderen duidelijk is wat er van hen verwacht wordt (helderheid) en wat ze moeten doen om dat resultaat ook werkelijk te bereiken (structuur).

Er zijn voor beide didactische werkvormen voordelen en nadelen te noemen (Hoogeveen & Winkels, 2005). Bij 'directie instructie' wordt er geleerd vanuit de docent. Alle leerlingen krijgen dezelfde informatie. De leertijd wordt zo effectief mogelijk ingevuld en er wordt geoefend tot alle leerlingen de nieuwe informatie goed begrijpen. Tijdens de lessen is er minder ruimte voor inbreng van de kinderen, dan bij 'samenwerkend leren'. De leerkracht bepaalt. Doordat sommige kinderen overvraagd worden en andere juist te weinig uitdaging krijgen, kan dit ten koste gaan van het plezier in de les.

Bij 'Samenwerkend leren' is er meer aandacht voor verschillende oplossingsstrategieën en denkniveaus. Er is ruimte voor individuele interesses en niveaus (Overmaat & Ledoux, 2001). Er wordt veel meer ingespeeld op de beleving van kinderen, hierdoor is de plezierbeleving erg hoog (Stevens, 1997). Maar als kinderen zelf bepalen wat ze willen, komen er ook zaken niet aan bod. Een kind heeft geen lijstje met kerndoelen in het achterhoofd.

De kerndoelen van LO die de kinderen moeten bereiken zouden vast moeten staan in het jaarprogramma van een school. De wijze waarop deze doelen bereikt worden niet. Doormiddel van verschillende didactische werkvormen werken de leerkrachten naar de einddoelen van bewegen. Wanneer een leerkracht weet dat voor kinderen 'plezier' het belangrijkste motief is om te bewegen, is het goed om te weten welke werkvorm de kinderen plezierig vinden.

In dit onderzoek staat de volgende vraag centraal: Op welke wijze hebben didactische werkvormen invloed op de plezierbeleving van kinderen?

Opzet van het onderzoek

Om antwoord te krijgen op de onderzoeksvraag: Welke verschillen zijn er in plezierbeleving bij de didactische werkvormen 'directe instructie' en 'samenwerkend leren' wanneer deze twee didactische werkvormen toegepast worden in de lessen LO. Is het zo dat kinderen meer plezier ervaren wanneer hun gevoel van autonomie versterkt wordt?

De onderzoeksgroep

Het onderzoek heeft plaatsgevonden op de St. Jozefschool in Bergeijk. De St. Jozefschool is een basisschool met 146 leerlingen verdeeld over 6 groepen. De school ligt midden in het dorp en is één van de vijf scholen in dit dorp.

De groepen 5 en 6/7 hebben meegewerkt aan het onderzoek. Groep 5 werkte volgens de methode 'samenwerkend leren' en groep 6/7 volgens de methode 'directe instructie'.

Het onderzoeksproces

Tijdens de lessen werd voor beide groepen dezelfde lesinhoud gebruikt. Groep 5 ging aan het werk vanuit de methode 'samenwerkend leren'. Ze maakten hierbij gebruik van mediakaarten. Ze bekeken in groepjes de mediakaarten en gingen daarna samen aan het werk. De mediakaarten komen uit de methode: "Basislessen in het bewegingsonderwijs" van Wim van Gelder (2009). De leerkracht had tijdens de lessen van groep 5 een begeleidende rol. Haar taak was vooral om de leerling naar zichzelf te laten kijken. Doormiddel van het stellen van goede vragen kan de leerkracht de kinderen helpen te reflecteren (Stevens, 1997).

De lessen van groep 6/7 werden gegeven volgens de werkvorm 'directe instructie'.

Directe instructie is een leerkrachtgestuurde manier van onderwijzen. De leerkracht zorgt in deze fases voor helderheid en structuur, door duidelijk aan te geven wat hij/zij van de kinderen verwacht en wat ze moeten doen om resultaat te bereiken.

De onderzoeksinstrumenten

Binnen het onderzoek zijn twee meetinstrumenten gebruikt. Het ene instrument is een vragenlijst van Kendzierski & DeCarlo (1991). Dit instrument is gericht op het onderzoeken van plezier en werd gebruikt als 0-meting. De kinderen hebben voorafgaande aan het onderzoek 18 vragen beantwoord. Ze hebben hun mening kunnen geven in een 7 punten schaal, die liep van 1 (heel negatief) naar 7 (heel positief).

Als nameting werd exact dezelfde vragenlijst afgenomen, zodat concreet af te lezen is of de plezierbeleving omhoog of omlaag is gegaan.

Bij het andere meetinstrument dat gebruikt werd, werd gebruikt gemaakt van een visuele analoge schaal van Stuiver, Wittink, Velthuis, Kool & Jonger (2011). In deze test geven de leerlingen aan hoe zij de afgelopen les hebben ervaren binnen het thema plezier in een 6 punt schaal met boze en blij gezichtjes. Na iedere les gaven de kinderen aan wat ze van de les vonden. De leerkracht kan zo ook zien of de inhoud van de verschillende lessen van invloed is op de plezierbeleving.

Betrouwbaarheid

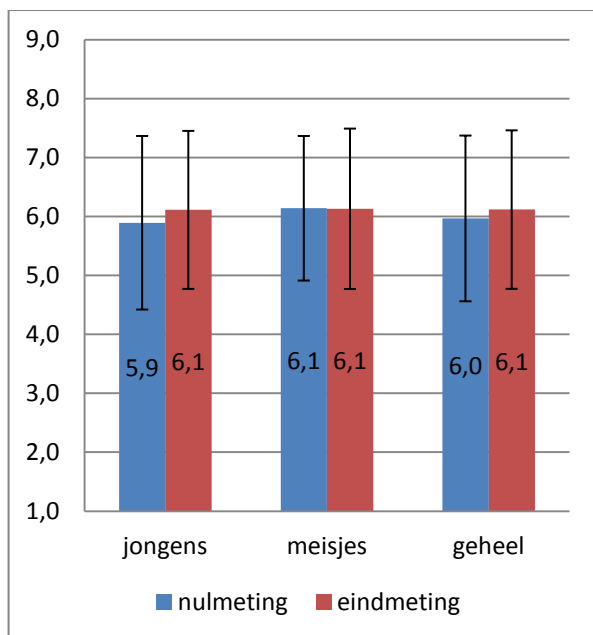
Om de betrouwbaarheid te vergroten zijn de lessen door dezelfde docent gegeven. Deze leerkracht heeft veel ervaring met beide groepen. De kinderen zijn van ongeveer dezelfde leeftijdscategorie. Om dit verschil nog kleiner te maken hebben de 20 oudste kinderen uit groep 5 en de 20 jongste kinderen uit groep 6/7 meegewerkt aan het onderzoek.

Uit de gegevens van de ingevulde vragenlijsten moest blijken of de interventie ervoor gezorgd heeft dat de kinderen meer plezier beleven wanneer ze zelfverantwoordelijk zijn voor hun leerproces.

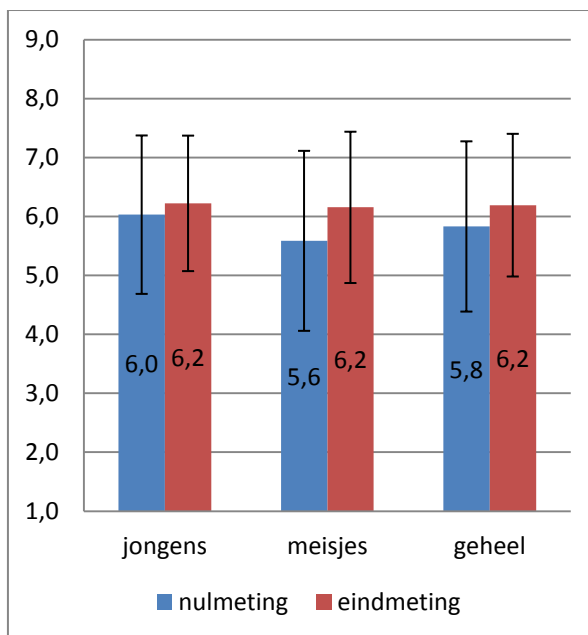
Oftewel: werd hun plezier vergroot door een verhoging van het competentiegevoel? Of heeft de manier van lesgeven helemaal geen invloed op de plezierbeleving?

Resultaten

In de onderstaande grafiek is af te lezen in welke mate de kinderen de lessen plezieriger ervaren hebben.

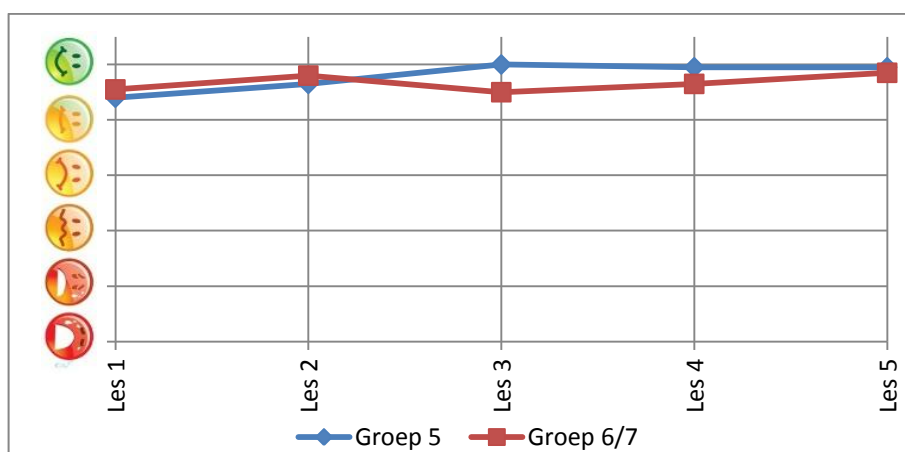
Figuur 1: groep 5, samenwerkend leren

Figuur 2: groep 6/7, directe instructie

In figuur 1 is te zien dat groep 5, (samenwerken leren) bij de nulmeting een gemiddelde van 6,0 met een standaardafwijking van 1,4 had. Bij de eindmeting is het gemiddelde gestegen naar een 6,1 met een standaardafwijking van 1,3.

In figuur 2 is te zien dat groep 6/7 (directe instructie) bij de nulmeting een gemiddelde van 5,8 met een standaardafwijking van 1,4 had. Bij de eindmeting is het gemiddelde gestegen met 0,4 naar een 6,2 met een standaardafwijking van 1,2. De meisjes hebben hierin een aandeel van 0,6, tegenover 0,2 bij de jongens.

Figuur 3: plezierbeleving per les

De lessen scoren qua plezierbeleving alle 5 tussen de 5 en de 6. Dit is te zien in figuur 3. Bij groep 6/7 is in les 3 een dip te zien.

Discussie en conclusie

Om een antwoord te vinden op de onderzoeksvraag naar het plezier dat kinderen van groep 5 van de St. Jozefschool in Bergeijk in het bewegingsonderwijs ervaren, is er gekeken of er verschillen zijn in plezierbeleving bij de didactische werkvormen 'directe instructie' en 'samenwerkend leren'. Uit de metingen blijkt dat de plezierbeleving van de kinderen in groep 5 (samenwerkend leren) en de kinderen van groep 6/7 (directe instructie) niet ver uit elkaar ligt. Het verschil voor en na de interventie is ook klein.

Ondanks dat het plezier niet echt gestegen is, blijkt dat competentie en autonomie in een les door de kinderen van groep 5 wel als even plezierig ervaren wordt als wanneer de leerkracht de invulling van de les bepaalt. En leerlingen leren het best wanneer de lessen aansluiten op hun eigen persoon (Stevens, 2004)

De kinderen van beide groepen beleven veel plezier aan de lessen LO. Dit blijkt naast de nulmeting en de nameting vooral ook tijdens de lessen. De kinderen zijn vrolijk, actief en enthousiast. Uit de gegevens van de metingen per les blijkt ook dat de kinderen de lessen leuk vinden. Ook de kinderen die moeite hebben met bepaalde onderdelen, ervaren de lessen toch als plezierig. De sfeer was in beide groepen goed, er was veel sprake van goede samenwerking tussen de kinderen. Bij de controlegroep zit in les 3 een kleine dip. In deze les was stoeien een onderdeel, waarbij sommige kinderen zich benadeeld voelden. Uit een gesprekje naar aanleiding van de lage score, bleek dat er voorafgaand aan de les ruzie geweest was tussen twee jongens. Deze zaten gedurende de les niet lekker in hun vel, en scoorden de les daarom laag.

Wanneer dit onderzoek uitgevoerd zou worden in groepen waarbij de sfeer minder goed is en er regelmatig ruzies zijn, zouden de resultaten veel minder positief kunnen zijn. Maar er is dan misschien ook veel meer winst te behalen.

Tijdens het onderzoek waren de kinderen zelf verantwoordelijk voor hun ontwikkeling. Ze maakten hun eigen beslissingen en keuzes. Dit was voor veel kinderen fijn. Stevens (2004) is een groot voorstander van het gevoel van autonomie versterken. Maar in groep 5 zitten ook kinderen die daar veel moeite mee hebben en juist veel behoefte hebben aan duidelijkheid en instructie van de leerkracht.

De foto's op de mediakaarten (Gelder, 2009) die bij de interventiegroep gebruikt werden zorgden ervoor dat de kinderen op een zelfgekozen niveau de opdracht in konden stappen. Dit werd als positief ervaren. Ook de kinderen die de opdrachten op een lager niveau begonnen, konden bij zichzelf vooruitgang zien. Alle kinderen konden zichzelf zo op hun eigen niveau ontwikkelen. Ze zagen wat een volgende stap zou kunnen zijn, wat extra motivatie gaf om opdrachten goed te doen. Veel kinderen wilden graag laten zien wat ze konden en net geleerd hadden. Vertrouwen in het eigen kunnen is belangrijk (Erikson 1977, in Feldman 2010). Dat ontstaat als het kind aangemoedigd en positief bekrachtigd wordt. Het kind zal een positief zelfbeeld ontwikkelen, en het gevoel hebben dat hij/zij er mag zijn en de moeite waard is. Er is dan sprake van succesbeleving

De kinderen vonden het interpreteren van de kaarten lastig. Een aantal kinderen nam hier ook te weinig tijd voor. Zij wilden al beginnen, terwijl anderen nog aan het lezen waren. Bij individuele opdrachten was dat niet zo'n probleem maar bij spelopdrachten waren hierdoor vaak de regels bij veel kinderen onbekend. Of het groepje begon te spelen zoals ze dachten dat het moest. Hierbij was begeleiding van de leerkracht nodig.

De lessen waren verdeeld in drie onderdelen. Na elke ronde startten de kinderen opnieuw met het lezen van de kaarten.. Het lezen en interpreteren van de kaarten beslaat dan drie momenten van

de les. De kinderen beginnen elke ronde opnieuw met een instructie. Met name in een laatste ronde was merkbaar dat de concentratie hierbij sterk verminderde. Wanneer de leerkracht aan het begin van de les een instructie geeft, zijn de wisselmomenten aanzienlijk korter. Hij/zij kan dan tijdens een wisselmoment nog wat korte aanwijzingen geven, zonder dat de vaart uit de les gaat.

Bij de controlegroep werden de lessen LO positiever ervaren. De reden hiervoor kan zijn dat deze groep een aantal lessen van een andere docent heeft gekregen. Ook het doen van metingen en vragen naar meningen kan een positief effect hebben op het gevoel en de beleving van kinderen (Deci & Ryan 1995). Hun gevoel van autonomie wordt versterkt doordat ze zelf keuzes kunnen maken en dingen mee kunnen beslissen (Stevens, 2004).

Aanbevelingen

Kinderen die plezier als voornaamste motief hebben bij het bewegen, zullen uiteindelijk ook meer bewegen dan kinderen die dat vanuit een ander motief doen (Stuij & Wisse 2011). Het is dus belangrijk dat een leerkracht LO bewust omgaat met plezierbeleving in zijn / haar lessen. Hij / zij kan kinderen zelf betrekken in de keuze van het aanbod en hierin differentiëren.

De didactische werkvormen 'Samenwerkend leren' en 'Directe instructie' worden in dit onderzoek als even prettig ervaren. De werkvormen kunnen elkaar uitstekend aanvullen. 'Directe instructie' zorgt voor één instructiemoment in de les, en de mediakaarten kunnen ter verduidelijking in de hoeken gebruikt worden.

Ook kan door het gebruik van mediakaarten meer zelfstandig gewerkt worden, en biedt 'Directe instructie' helderheid en structuur voor de kinderen die dat nodig hebben.

Voor kinderen is het met name belangrijk dat ze weten wat er van hen verwacht wordt. Om dit te bereiken kan de leerkracht een passende werkvorm gebruiken. Bij spelvormen kan er bijvoorbeeld meer instructie gegeven worden dan bij een turnactiviteit.

Het vragen naar meningen van kinderen en deze meningen te gebruiken in de volgende lessen, blijkt ook een sterk middel om plezierbeleving te vergroten. Het vergroten van autonomie zorgt voor plezierbeleving in de lessen (Stevens, 2004). Wanneer kinderen zich gehoord voelen, en zelf gedeeltelijk inbreng hebben in het lesaanbod, kan de plezierbeleving nog groter worden.

Om te kunnen beoordelen of deze methode ook daadwerkelijk het plezier in de lessen vergroot, zouden de werkvormen 'directe instructie' en 'samenwerkend leren' voor een langere periode moeten worden uitgevoerd in diverse groepen in het basisonderwijs. Juist voor de groepen waarin de sfeer en de samenwerking minder goed verloopt zou veel winst behaald kunnen worden.

Het is belangrijk dat kinderen in de lessen LO 'geleerd' wordt plezier te hebben in het bewegen. Wanneer mensen sporten vanwege het plezier, gaan ze dit vaker doen en kunnen ze dit langer volhouden dan wanneer ze sporten om andere redenen (Deci & Ryan 1995).

In onze maatschappij, waarin zowel kinderen als volwassenen steeds minder bewegen vanuit zichzelf (werken of spelen op de computer, tv kijken), is het daarom belangrijk dat plezier in beweging al op jonge leeftijd wordt aangewakkerd.

Bronnenlijst

Behets, D. (2009). *Didactiek en beweging*. Leuven: uitgeverij Acco

Blok H, Oostdam R, Peetsma T (2006). Het nieuwe leren in het basisonderwijs. Binnengehaald op 30 november 2012 van <http://dare.uva.nl/document/126713>

Bongaards, B., Sas, J. (2005). *Vakbekwaam onderwijzen* (3^e druk). Groningen: Noordhoff Uitgevers.

Cuppers, F. (2012). Zes fases van een instructieles. Binnengehaald op 21 december 2012 van <http://www.onderwijsmaakjesamen.nl/actueel/zes-fases-van-een-instructieles/>

DeBlock, A (1982). *Standaard encyclopedie voor opvoeding en onderwijs*. Antwerpen: Uitgeverij Standaard

Deci EL, Ryan RM (1985). *Intrinsieke motivatie en zelfbeschikking in het menselijk gedrag*. New York: Plenum Press

Dalen, van, 2012. Dikke van Dale © Copyright 2012 Van Dale Uitgevers van het World Wide Web. Binnengehaald op 20 oktober 2012 van <http://www.vandale.nl/opzoeken?pattern=plezier&lang=nn>

Erikson, E.(1977). *Het kind en de samenleving* (8^e druk) Utrecht/Antwerpen: Het Spectrum.

Feldman, R. (2010). *Ontwikkelingspsychologie* (3^e druk) Amsterdam: Pearson Education

Gelder, W. (2009). *Basislessen bewegingsonderwijs* (2^e druk). Reed Business, Doetinchem

Hoogeveen, P. & Winkels, J. (2005). *Het Didactische werkvormenboek* (7^e druk). Assen: Van Gorcum.

Leenders, Y., Naafs, F & v.d. Oord, I. (2002). *Effectieve instructie. Leren lesgeven met het activerende directe instructiemodel* (1^e druk). Amersfoort: CPS uitgeverij

Loo, van der, H. (2000). *Lichamelijke opvoeding op de basisschool* (5^e druk). Groningen: Noordhoff Uitgevers.

Massink, M., (2006). Leuk is ons lot. Over de vraag naar het hebben van plezier. *Lichamelijke Opvoeding*

Open universiteit. (2009). *Acht levensfasen / ontwikkelingsfasen van de mens*. Binnengehaald op 28 november 2012 van <http://mens-en-samenleving.infonu.nl/psychologie/34088-acht-levensfasen-ontwikkelingsfasen-van-de-mens-erikson.html>

Overmaat, M. & Ledoux, G. (2001). *Een zoektocht naar succesfactoren op zwarte basisscholen*. Binnengehaald 30 oktober 2012 van <http://www.pedagogiek-online.nl/index.php/pedagogiek/article/viewFile/106/105/>

Stevens, L (1997). Over denken en doen. Binnengehaald op 28 november 2012 van http://josbergk.home.xs4all.nl/pod/stevens_overdenken_en_doen.pdf

Stevens, L. (2004). *Zin in school* (1^e druk) Amersfoort: CPS uitgeverij.

Stevens, L. (2012). De behoefte aan relatie, competentie en autonomie. Binnengehaald op 28 november 2012 van <http://hetkind.org/2012/11/25/over-het-werk-van-luc-stevens-de-behoefte-aan-relatie-competentie-en-autonomie/>

Stuij, M. en Wisse, E. (2011). Plezier in bewegen. De beste garantie voor actieve leefstijl. *Lichamelijke Opvoeding*

Wyckmans P, Behets D (2010). *Lichamelijke opvoeding: bewegen en zoveel meer*. Leuven: uitgeverij Acco

Dankwoord

Ik wil mijn collega's van St. Jozefschool bedanken voor hun steun en het mogelijk maken om mijn onderzoek uit te voeren. Ook wil ik de kinderen van groep 5 en groep 6/7 bedanken voor hun enthousiasme en inzet tijdens de lessen.

Van de FSH wil ik Marijke Slotboom graag bedanken voor haar uitleg en feedback op alle tussenproducten.

Bijlage 1: Praktijkonderzoek - tussenproduct A

Gegevens student

Themagroep: Didactische werkvormen
Naam student: Mariska Geerts
Studentnummer: 247444
Studiejaar: Deeltijd 3, 2012-2013

Persoonlijke motivatie

Op dit moment wordt er in de gemeente waar ik werk uitvoerig gesproken over het wel / niet aanstellen van een combinatiefunctionaris gericht op sport.

Deze baan zal worden opgesplitst. Een gedeelte zal echt betrekking hebben op de combinatiefunctionaris, en een gedeelte zal ingevuld worden door een vakdocent gym.

Dit laatste gedeelte spreekt me enorm aan. Ik zou graag als vakdocent op een basisschool aan het werk gaan. In mijn omgeving is dat echter nog maar weinig gerealiseerd op basisscholen. De meeste scholen vallen onder het bestuur van SKOZOK. De gemeente is al maanden in overleg met SKOZOK. De reden waarom er weinig vakdocenten gym aan het werk zijn binnen dit bestuur is van financiële aard.

Ik hoop met mijn onderzoek aan te kunnen tonen dat men door middel van het maken van andere keuzes met dezelfde middelen ook een vakdocent kan aanstellen en dat dit veel meer beweegtijd tijdens de gymlessen oplevert.

Beginsituatie

Ik ben zelf groepsleerkracht van groep 5 op de St. Jozefschool in Bergeijk.

De St. Jozefschool is een school met 147 leerlingen. Er wordt gewerkt in zes groepen.

Het is een katholieke school waarin respect voor elkaar en medemenselijkheid belangrijk zijn. Er wordt gestreefd naar een sfeer, waarin iedereen zich gelukkig kan voelen goed kan functioneren.

Samen met ouders wordt er gewerkt aan een sfeer van veiligheid, waarin de kinderen leren verantwoordelijk om te gaan met hun vrijheid. Leren heeft betrekking op verschillende ontwikkelingen van het kind. De verstandelijke ontwikkeling is er maar één van. Vooral een goede sociale en emotionele ontwikkeling wordt gezien als een voorwaarde om te kunnen leren. Ieder kind is uniek en de school wil dat ieder kind tot zijn / haar recht komt.

Naast leerinhouden wordt er veel belang gehecht aan persoonlijkheidsvorming.

Maar kinderen komen naar school om te leren. Vanuit de overheid zijn er kerndoelen opgesteld voor alle kinderen. Deze kerndoelen geven aan wat de school de kinderen moet leren. De St. Jozefschool werkt er hard aan om deze kerndoelen voor alle kinderen te bereiken.

Op dit moment worden de gymlessen op de St. Jozefschool in Bergeijk gegeven door een groepsleerkracht.

Het voordeel hiervan is dat de leerkracht de groep goed kent. De situaties goed kan inschatten omdat hij / zij weet wat er op dat moment speelt.

Er zitten echter ook nadelen aan deze situatie. De groepsleerkrachten hebben vaak te weinig kennis van bewegingsvaardigheden. Bij sommige groepsleerkrachten is de eigen vaardigheid minimaal. Een goed voorbeeld geven, of goede inhoudelijk tips geven wat betreft bewegingen van kinderen is dan lastig.

De gymzaal waar we gymmen is vlakbij school. Het gebouw is oud en het aantal materialen is minimaal. Ook dat vraagt dus veel creativiteit van de groepsleerkracht. Werknemers geven aan dat het moeilijk is om goed les te geven en dat ze regelmatig terugvallen op dezelfde activiteiten. Ik wil

mijn onderzoek uitvoeren in de midden en bovenbouw van de school. De groepen 5, 6/7 en 8. Ik wil aantonen dat er veel winst te halen is in de daadwerkelijke beweegtijd van kinderen tijdens de gymles.

De groepsleerkracht valt op de St. Jozefschool vaak terug op dezelfde activiteiten.

Ze vinden het lastig om goed gedegen bewegingsonderwijs te geven. Een bal in de zaal kan al een 'gymles' zijn. De kinderen worden hierin weinig uitgedaagd en sommige kinderen zullen veel bewegen en andere heel weinig.

Veel scholen kiezen niet voor vakdocenten en besteden hun gelden anders. Ook de organisatie SKOZOK juicht vakdocenten niet toe.

Terwijl een vakdocent veel zou kunnen betekenen wat betreft bewegen op school. Ze kunnen een gedifferentieerd aanbod bieden en kinderen stimuleren en uitdagen in hun bewegingen, doormiddel van het geven van gerichte feedback.

Persoonlijke onderzoeksvraag

Ik onderzoek het effect van de didactische werkvormen 'directe instructie' en 'samenwerkend leren' op de netto beweegtijd van kinderen in groep 5 van de St. Jozefschool omdat ik wil weten bij welke werkvorm de beweegtijd het hoogst is.

Later tijdens het praktijkonderzoek werd mijn onderzoeksvraag:

Ik onderzoek het plezier dat kinderen van groep 5 van de St. Jozefschool in Bergeijk in het bewegingsonderwijs ervaren, omdat ik wil weten of er verschillen zijn in plezierbeleving bij de didactische werkvormen 'directe instructie' en 'samenwerkend leren' met als doel lessen te geven waarin kinderen veel plezier beleven.

Zoektermen en experts

René Hendriks:	combinatiefunctionaris Valkenswaard
	Deze gemeente ligt net twee stappen voor op onze gemeente
Kees Tielemans:	Eén van de weinige vakdocenten op een kleine school
Matthieu Jansen:	Aanspreekpunt SKOZOK wat betreft combinatiefunctionaris in Bergeijk
Ne9en advies:	Adviseert en ondersteunt organisaties in de publieke sector op het gebied van sport en leisure. Zij zijn ook in gesprek met de gemeente.

Praxisbulletin:	Veel onderzoek naar verbeteringen in het onderwijs.
-----------------	---

Lichamelijke opvoeding:	Vakbad KVLO
-------------------------	-------------

Vakdocent versus groepsleerkracht

Bepalende factoren in een gymles

beweegtijd

Financiële haalbaarheid

conditie

Gezond bewegen

Bijlage 2: Praktijkonderzoek - Tussenproduct B literatuuronderzoek

Themagroep: Didactische werkvormen
Naam student: Mariska Geerts
Studentnummer: 247444
Studiejaar: Deeltijd 3, 2012-2013

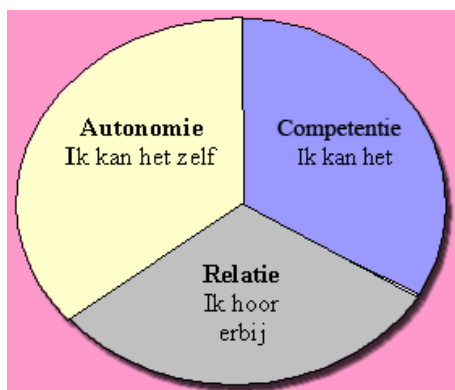
Plezier is volgens de Dikke van Dale *"een aangenaam gevoel; vreugde"* (Dikke van Dale (2012). Plezier blijkt een belangrijk motief te zijn om actief bezig te zijn. (Stuij, M en Wisse, E, 2011). Ook het lichamelijke effect, aanzien van klasgenoten, sociaal contact en spanning en avontuur zijn motieven, maar deze zijn minder sterk. Leerlingen die sporten en bewegen vanuit plezier, zijn intrinsiek gemotiveerd en bewegen daardoor veel meer dan leeftijdsgenoten die dit motief minder of niet hebben (Stuij, M en Wisse, E, 2011).

Leerkrachten in LO kunnen een belangrijke rol spelen in de plezierbeleving van kinderen ten aanzien van bewegen. Wanneer leerkrachten zich hiervan bewust zijn en ze proberen om zoveel mogelijk plezierbeleving in de les te creëren, kan de intrinsieke motivatie om te bewegen vergroot worden.

Met intrinsieke motivatie komt de motivatie vanuit de leerling zelf omdat dat hij dit wil, de leerling vindt het zelf leuk om te doen (Deci & Ryan, 2000). Bij extrinsieke motivatie gaat het om motivatie van buitenaf. Wat staat er tegenover: een beloning of cijfer? De motivatie komt dan niet vanaf de leerling zelf.

Binnen deze theorie staan er binnen intrinsieke motivatie drie basisbehoeften namelijk: relatie, competentie en autonomie (Deci & Ryan, 2000).

- **Relatie:** welkom zijn/je veilig en gewaardeerd voelen
Kinderen ervaren dat ze erbij horen, mee mogen doen en dat anderen met hen willen spelen en werken. Het gevoel van relatie wordt versterkt als kinderen invloed hebben op de manier waarop er met hen wordt omgegaan.
- **Competentie:** voor vol worden aangezien/geloof en plezier hebben in eigen kunnen
Kinderen merken dat ze dingen weten en kunnen. Ze leveren prestaties en krijgen daarvoor waardering van anderen (leerkracht en medeleerlingen). Leren wordt betekenisvoller als kinderen invloed hebben op wat en hoe ze leren.
- **Autonomie:** ruimte krijgen/zelf mogen kiezen en verantwoordelijk zijn
Kinderen mogen zelf beslissingen nemen, keuzen maken en dragen verantwoordelijkheid voor hun initiatieven en activiteiten. Hun gevoel van autonomie wordt versterkt als zij zich betrokken weten bij de belangrijke zaken in hun leef- en leeromgeving.

Figuur 1: De drie basisbehoeften (<http://hetkind.org/author/lucstevens/>)

De onderzoeksgroep is groep 5. Deze kinderen zijn 8 of 9 jaar. Ze worden zich er op deze leeftijd, steeds meer van bewust dat ze leerbaar zijn (Feldman, 2009). Vaardigheden kunnen doormiddel van inoefenen en ervaringen steeds beter worden.

De grove motoriek is bij de meeste leerlingen goed ontwikkeld. Dat komt met name door de coördinatie, die zich steeds beter ontwikkelt. Ze leren met gemak fietsen, zwemmen, touwtje springen. Ook de fijne motoriek is beter ontwikkeld zich.

6 jaar	7 jaar	8 jaar	9 jaar	10 jaar	11 jaar	12 jaar
						
Meisjes zijn beter wat de accuratesse van hun bewegingen betreft; jongens zijn beter in krachtiger, minder complexe handelingen.	Kinderen kunnen met hun ogen dicht op één voet balanceren.	Kinderen kunnen objecten van 5,5 kilo vastpakken.	Kinderen kunnen 22 centimeter hoger springen dan hun lengte met uitgestoken armen; jongens kunnen 25 centimeter hoger springen.	Kinderen kunnen de richting van een gegooide kleine bal inschatten en hem onderscheppen.	Jongens kunnen vanuit stand 1,5 meter ver springen; meisjes kunnen 1,4 meter springen.	Kinderen kunnen 0,9 meter hoog springen.
Bij het gooien verplaatsen kinderen hun gewicht op de juiste manier en stappen ze op het juiste moment naar voren.	Ze kunnen over een evenwichtsbalk van 60 centimeter breed lopen zonder te vallen.	Ze kunnen ritmisch hinkelen in een patroon van 2-2, 2-3 of 3-3.	Jongens kunnen 5 meter per seconde rennen en een bal 12,5 meter ver gooien; meisjes kunnen 4,8 meter per seconde rennen en een bal 12,5 meter ver gooien.	Zowel jongens als meisjes kunnen 5,2 meter per seconde rennen.		
Ze leren touwtje springen.	Ze kunnen netjes in kleine vierkantjes springen en huppen (hinkelen).	Meisjes kunnen een kleine bal 10 meter ver gooien, jongens 18 meter.				
	Ze kunnen een spreid-sluitsprong uitvoeren.	Op deze leeftijd worden door beide seksen de meeste spelletjes gespeeld.				

Figuur 2: Ontwikkelingen in de grove motoriek tussen zes en twaalf jaar (Feldman, R.S. 2009).

Wanneer onderwijs afgestemd is op de mogelijkheden en behoeften relatie, competentie en autonomie van kinderen, kunnen ze zichzelf als effectief ervaren (Stevens, L. 2004). Ze kunnen iets. Het is kinderen eigen om dat ook te willen laten zien aan anderen. Een combinatie van hoge en reële verwachtingen en beschikbaarheid van positieve bekrachtiging, aanmoediging en ondersteuning zijn een goede basis voor het ontwikkelen van een gevoel van competentie (Erikson, 1963). Zelf kunnen beslissen, zelf keuzes maken. Dat kan alleen in een omgeving waarin de eigenheid van het kind gerespecteerd wordt. Kinderen hebben er al jong behoefte aan zich te onderscheiden, hun eigen keuzes te maken. Individuele vrijheid is belangrijk en wordt gestimuleerd, maar altijd in relatie met de ander en met behoud van diens vrijheid en de verantwoordelijkheid daarvoor. Autonomie verwijst altijd naar relatie.

Mensen hebben een aangeboren behoefte om op een competente, efficiënte en doeltreffende wijze om te gaan met hun omgeving en de daarmee samenhangende problemen (Wyckmans & Behets, 2010). Als mensen daarin succesvol zijn, geeft dit innerlijke voldoening. Er is sprake van succesbeleving. Dit geldt ook voor kinderen. Om dat succes te kunnen beleven, is een opdracht voor de leerlingen onmisbaar. Aan de hand van die opdracht wordt namelijk het gevoel iets bereikt te hebben, gewaarborgd. Hierbij is de moeilijkheidsgraad van groot belang. Wanneer de opdracht te moeilijk is, staat dat de drang tot succes in de weg. Wanneer de opdracht te makkelijk is ontbreekt het gevoel van competentie en efficiëntie. Daarom gaat de voorkeur uit naar opdrachten die uitdagend zijn, maar zeker ook haalbaar zijn. Bij het vervullen van de opdrachten ontstaat dan plezier als een van de belangrijkste motieven om te blijven oefenen, spelen en sporten (Behets, 2009).

In het onderwijs worden diverse didactische werkvormen gebruikt. Binnen het Nederlandse taalgebied zijn er veel begrippen die als synoniem van 'didactische werkvormen' worden gebruikt: onderwijsstrategie, instructiemethode, methodische werkwijze, leervorm, werkvorm.

De definitie die tijdens dit onderzoek gebruikt zal worden is: *'Een didactische werkvorm is de aanpak of het geheel van handelingen waarmee de leerkracht de leerlingen ondersteunt om de doelstellingen te bereiken. Door de keuze voor een bepaalde werkvorm, streeft een docent specifieke leerprocessen en -resultaten bij de leerlingen na'* (Block, A.1982)

Binnen Lichamelijke opvoeding (LO) lijken de instructievormen en opdrachtvormen het meest van toepassing.

De werkvorm 'samenwerkend leren' valt onder de hoofdgroep 'opdrachtvormen'. Het 'samenwerkend leren' maakt deel uit van het "Nieuwe leren" (Stevens, L. 1997). Bij het Nieuwe leren zijn kinderen zelf verantwoordelijk voor hun leerproces. De leerkracht heeft een begeleidende rol. Dit in tegenstelling tot het traditionele leren, het 'Oude leren', waarbij de leerkracht een leidende rol aanneemt (Blok, Oostdam en Peetsma, 2006).

Samenwerken is een vaardigheid die kinderen moeten leren. Over het algemeen kunnen kinderen pas echt samenwerken vanaf 7 a 8 jaar (Bongaards, B. & Sas, J. 2005). Samenwerken betekent namelijk het tijdelijk opgeven van eigen wensen ten voordele van de groep. Het eigen egocentrisme zal daardoor voor een groot deel aan de kant gezet moeten worden. Dit is op jonge leeftijd lastig voor kinderen (Feldman, 2009) Ze kunnen zich nog niet goed inleven in de ander, en zich niet voorstellen dat een ander, anders over dingen denkt dan zichzelf.

Factoren die veel invloed hebben op samenwerken zijn: groepsgrootte, samenstelling van de groep, niveau en ook hoe de interactie tussen de groepsleden verloopt (Stevens, 2004).

Doordat leerlingen zichzelf sturen tijdens het samenwerken, verandert de leidende rol van de leerkracht veel meer naar een begeleidende rol. De docent is echter wel de expert. Hij kan altijd hulp bieden of vragen beantwoorden wanneer een groep er zelf niet uit komt.

Een andere belangrijke taak voor de docent bij deze werkvorm is het in de gaten houden van de sfeer in de groep. Welke leerlingen staan veel op de voorgrond of juist op de achtergrond? Bongaards en Sas (2005) vinden dat een goede sfeer in een groep noodzakelijk is voor het welbevinden en het ontwikkelen van kinderen.

Wanneer leerlingen samenwerken wil dat niet zeggen dat de leerkracht rustig achterover kan gaan zitten. Misschien wel meer dan tijdens een leerkrachtgestuurde les vraagt deze werkvorm veel van zijn aandacht.

Leren wordt voor kinderen betekenisvoller wanneer ze invloed hebben op wat er wordt geleerd, en hoe er wordt geleerd, waardoor het competentiegevoel toeneemt (Stevens, 1997). 'Samenwerkend leren' geeft kinderen meer ruimte om hun eigen competentiegevoel te vergroten. Ze zijn meer zelfverantwoordelijk voor hun leerproces.

Erikson introduceerde in 1963 zijn levenslooptheorie. Hij veronderstelt dat de mens acht ontwikkelingsfasen doorliep vanaf zijn geboorte tot aan zijn dood. Kinderen in groep 5 bevinden zich in fase 4: "Vlijt tegenover minderwaardigheid". Wanneer kinderen positief bekrachtigd en aangemoedigd worden zal een kind vertrouwen in zijn of haar kunnen ontwikkelen. Het kind leert in deze fase lezen, schrijven, rekenen, handenarbeid, muziek instrument bespelen, sporten, enz. Het kind ontwikkelt zich volop. Wanneer een kind veel negatief bekrachtigd wordt kan een gevoel van minderwaardigheid ontstaan.

Zoals eerder benoemd, behoort samenwerkend leren tot het zogenoemde 'Nieuwe leren' (Stevens, L. 1997) waarbij kinderen veel verantwoordelijkheid voor hun eigen leren krijgen, samen met anderen. Er wordt lesgegeven vanuit ervaringen, projecten, competenties van kinderen, vragen van kinderen, etc.

Bij het 'Oude leren' is er meer sprake van het traditionele lesgeven (Blok, Oostdam en Peetsma, 2006). De leerlingen krijgen de leerstof aangeboden van de leerkracht. De eigen inbreng of individualiteit zijn veel beperkter dan bij samenwerkend leren. De didactische werkvorm 'directe instructie', die valt onder de hoofdgroep 'instructievormen' maakt deel uit van het oude leren (Blok, Oostdam en Peetsma, 2006).

Al pratend met collega's van de St. Jozefschool blijkt dat de leerkrachten zelf aan het zoeken zijn naar de voor- en nadelen van 'Nieuwe' en het 'Oude leren'. Voorheen werd vanuit het schoolbestuur het samenwerkend leren erg gepromoot. Het 'Oude leren' zou te klassikaal zijn. Er zou meer te leren zijn dan alleen maar kennis van rekenen en taal. Stevens signaleerde dat

kinderen zich veel meer bewust werden van hun eigen ontwikkeling. Ook zag hij de relatie met de leerkrachten verbeteren. Maar er zijn dus ook nadelen van het 'Nieuwe leren' (Blok, Oostdam en Peetsma, 2006). Kinderen bepalen zelf wat ze willen leren. Er komen dan ook veel zaken niet aan bod. Een kind heeft geen lijstje van kerndoelen in zijn achterhoofd en weet dus ook niet wat er allemaal aan bod moet komen. Er wordt ook sterk getwijfeld of een kind van basisschoolleeftijd deze verantwoordelijkheid wel kan en mag dragen? (Blok, Oostdam en Peetsma, 2006). Het team Van de St. Jozefschool ervaart dat veel kinderen juist behoefte hebben aan instructie, structuur en duidelijkheid. Vooral kinderen met een leer- en/of gedragsprobleem lijken hier grote behoefte aan te hebben.

Directe instructie is een leerkrachtgestuurde manier van onderwijzen bestaande uit zes fases (Cuppers, F. 2012). Dat betekent dat een docent de volle verantwoordelijkheid neemt voor het (effectieve) leren van de leerlingen. Dat doen ze door duidelijk te zijn in wat ze willen bereiken (*'Deze les gaan we ... en aan het eind van de les weten jullie ... en kunnen jullie ...'*); door in een heldere instructie expliciet aan te geven wat ze van de leerlingen verwachten; door leerlingen een kans te geven meer en minder geleid te oefenen (*'Eerst doen jullie het volgens mijn aanpak, daarna mag je kiezen of je het zo of zo doet'*); door tijdens het zelf werken rond te lopen, goed te observeren en zowel gevraagd als ongevraagd feedback te geven aan leerlingen over de vorderingen (*'Dat heb je goed gedaan. Ik mis nog ...; dat is heel goed wat je daar doet; dit gaat de foute kant op. Ik kom bij je zitten/staan om te zeggen hoe het wel kan'*); en door te zorgen voor een vriendelijke sfeer en veel positieve feedback.

1. Ophalen van voorkennis
2. Doelen en opbrengsten van de les formuleren
3. Instructie van de les
4. Moment van beschouwing (balkonscene)
5. Verwerking
6. Afronding

Figuur 3: Zes fases van een instructieles (Cuppers, F. 2012).

Deze manier van werken vraagt een goede lesvoorbereiding op het juiste niveau van de leerlingen. De consequente toepassing van directe instructie leidt tot verbetering van leerresultaten voor vrijwel alle leerlingen, met name als het basiskennis en basisvaardigheden betreft (Cuppers, F. 2012).

De verklaring hiervoor kan zijn dat directe instructie zoveel helderheid en structuur biedt aan leerlingen, dat het hun duidelijk is wat er van hen verwacht wordt (helderheid) en wat ze moeten doen om dat resultaat ook werkelijk te bereiken (structuur).

'Directe instructie' heeft een aantal voordelen ten opzichte van 'samenwerkend leren'. (Hoogeveen en Winkels, 2005) Bij 'directe instructie' wordt er geleerd vanuit de docent. Alle leerlingen krijgen dezelfde informatie. De leertijd wordt zo effectief mogelijk ingevuld en er wordt geoefend tot alle leerlingen de nieuwe informatie goed begrijpen. Bij directe instructie is er zoals eerder vermeld minder ruimte voor individuele niveaus en interesses (Overmaat en Ledoux, 2001).

Bij 'samenwerkend leren' zijn hiervoor wel mogelijkheden. Ook wordt er bij 'samenwerkend leren' meer aandacht besteed aan de verschillende oplossingsstrategieën en denkniveaus. Bij 'directe instructie' wordt alleen aandacht geschonken aan de stof die geleerd moet worden.

Bij 'samenwerkend leren' wordt veel meer ingespeeld op de beleving van kinderen, hierdoor is de plezierbeleving erg hoog (Stevens, L. 1997).

Door het uitvoeren van een praktijkonderzoek in de groepen 5 en 6/7 van de St. Jozefschool moet inzichtelijk worden bij welk van de twee didactische werkvormen, samenwerkend leren of directe instructie de kinderen het meeste plezier beleven.

Door het uitvoeren van een praktijkonderzoek in de groepen 5 en 6/7 van de St. Jozefschool moet inzichtelijk worden of er verschil is in plezierbeleving tussen de didactische werkvormen 'directe instructie' en 'samenwerkend leren'.

Bronnenlijst

- Behets, D. (2009). *Didactiek en beweging*. Leuven: uitgeverij Acco
- Blok H, Oostdam R, Peetsma T (2006). Het nieuwe leren in het basisonderwijs. Binnengehaald op 30 november 2012 van <http://dare.uva.nl/document/126713>
- Bongaards, B., Sas, J. (2005). *Vakbekwaam onderwijzen* (3^e druk). Groningen: Noordhoff Uitgevers.
- Cuppers, F. (2012). Zes fases van een instructieles. Binnengehaald op 21 december 2012 van <http://www.onderwijsmaakjesamen.nl/actueel/zes-fases-van-een-instructieles/>
- DeBlock, A (1982). *Standaard encyclopedie voor opvoeding en onderwijs*. Antwerpen: Uitgeverij Standaard
- Deci EL, Ryan RM (1985). *Intrinsieke motivatie en zelfbeschikking in het menselijk gedrag*. New York: Plenum Press
- Dikke van Dale © Copyright 2012 Van Dale Uitgevers van het World Wide Web. Binnengehaald op 20 oktober 2012 van <http://www.vandale.nl/opzoeken?pattern=plezier&lang=nn>
- Erikson, E.(1977). *Het kind en de samenleving* (8^e druk) Utrecht/Antwerpen: Het Spectrum.
- Feldman, R. (2010). *Ontwikkelingspsychologie* (3^e druk) Amsterdam: Pearson Education
- Hoogeveen, P. & Winkels, J. (2005). *Het Didactische werkvormenboek* (7^e druk). Assen: Van Gorcum.
- Leenders, Y., Naafs, F & v.d. Oord, I. (2002). *Effectieve instructie. Leren lesgeven met het activerende directe instructiemodel* (1^e druk). Amersfoort: CPS uitgeverij
- Loo, van der , H. (2000). *Lichamelijke opvoeding op de basisschool* (5^e druk). Groningen: Noordhoff Uitgevers.
- Massink, M., (2006). Leuk is ons lot. Over de vraag naar het hebben van plezier. *Lichamelijke Opvoeding*
- Open universiteit. (2009). Acht levensfasen / ontwikkelingsfasen van de mens. Binnengehaald op 28 november 2012 van <http://mens-en-samenleving.infonu.nl/psychologie/34088-acht-levensfasen-ontwikkelingsfasen-van-de-mens-erikson.html>
- Overmaat, M. & Ledoux, G. (2001). *Een zoektocht naar succesfactoren op zwarte basisscholen*. Binnengehaald 30 oktober 2012 van <http://www.pedagogiek-online.nl/index.php/pedagogiek/article/viewFile/106/105/>
- Stevens, L (1997). Over denken en doen. Binnengehaald op 28 november 2012 van http://josbergk.home.xs4all.nl/pod/stevens_overdenken_en_doen.pdf
- Stevens, L. (2004). *Zin in school* (1^e druk) Amersfoort: CPS uitgeverij.
- Stevens, L. (2012). De behoefte aan relatie, competentie en autonomie. Binnengehaald op 28 november 2012 van <http://hetkind.org/2012/11/25/over-het-werk-van-luc-stevens-de-behoefte-aan-relatie-competentie-en-autonomie/>

Stuij, M. en Wisse, E. (2011). Plezier in bewegen. De beste garantie voor actieve leefstijl. *Lichamelijke Opvoeding*

Wyckmans P, Behets D (2010). Lichamelijke opvoeding: bewegen en zoveel meer. Leuven: uitgeverij Acco

Bijlage 3: Praktijkonderzoek - Tussenproduct C opzet van onderzoek

Themagroep: Didactische werkvormen
Naam student: Mariska Geerts
Studentnummer: 247444
Studiejaar: Deeltijd 3, 2012-2013

Persoonlijke onderzoeksvraag

Ik onderzoek het plezier dat kinderen van groep 5 van de St. Jozefschool in Bergeijk in het bewegingsonderwijs ervaren, omdat ik wil weten of er verschillen zijn in plezierbeleving bij de didactische werkvormen 'directe instructie' en 'samenwerkend leren' met als doel lessen te geven waarin kinderen veel plezier beleven en gemotiveerd zijn.

Hoofdstuk 1 Omschrijving van de onderzoeksgroep

1.1 Onderzoeksgroep

Groep 5 de interventiegroep

Binnen deze groep zitten leerlingen van 8, 9 en 10 jaar. Het is cognitief een sterke groep. Er zitten 6 meisjes in deze groep en 14 jongens. De sfeer in de groep is erg prettig. Kinderen kunnen goed met elkaar spelen en werken. In deze groep zit 1 leerling met een 'rugzakje'. Hij heeft ADHD en autisme. Hij zit op het moment goed in zijn vel en andere kinderen kunnen goed met hem omgaan. De leerlingen werken in de groep veel volgens 'het directe instructie model'. De kinderen leren aan de hand van methodegebonden lessen. Er wordt veel gewerkt in niveaugroepen. Bij de vakken lezen, spelling en rekenen werken de kinderen op drie verschillende niveaus. Dat gebeurt op een manier die past bij de leerlingen op cognitief en sociaal gebied. De niveauverschillen zijn per vak verschillend; zo zijn er leerlingen die in het ene niveaugroepje zitten met taal en in het andere met rekenen. Er wordt geprobeerd elke leerling zo goed mogelijk tot zijn recht te laten komen. Tweemaal in de week wordt gym gegeven door de eigen leerkracht. Bij de gymlessen wordt ook aandacht besteed aan de verschillende niveaus van kinderen. De kinderen genieten erg van de gymlessen en bewegen graag.

Groep 6/7

Binnen deze groep zitten leerlingen van 9,10 en 11 jaar. Groep 6 is cognitief wel een sterke groep, maar groep 7 is cognitief geen sterke groep. De kinderen zitten al jaren in deze combinatie en kennen elkaar goed. Tussen de groepen 6 en 7 is weinig contact. Het zijn twee losse groepen in één klas. De sfeer is wisselend. Groep 6 is fijne groep kinderen die goed met elkaar overweg kan. Er wordt veel samen ondernomen. De kinderen van groep 7 reageren sterk op elkaar. Dat is niet altijd positief. Wel willen de kinderen leren. Het zijn harde werkers. De kinderen willen graag iets doen. Er wordt in de groep veel aandacht besteed aan lezen en spelling. In deze groep zitten 3 kinderen met een 'rugzakje'. Eén kind op het gebied van slechthorendheid, één kind op het gebied van slechthoofdpijn, en een kind omdat hij ADHD heeft. In de klas zijn er veel hulpmiddelen voor deze kinderen en kunnen ze goed mee in de klas. Tweemaal in de week wordt gym gegeven door de eigen leerkracht. Ook deze kinderen gaan graag gymmen. Het is een fijne uitlaatklep.

1.2 Groepsgrootte:

Interventie groep : groep 5 bestaat uit 20 leerlingen
Controle groep : groep 6 / 7 bestaat uit 29 leerlingen
waarvan 10 kinderen in groep 6 zitten en 19 in groep 7
Ik gebruik de gegevens van de 20 jongste kinderen van groep 6/7.

1.3 Waarom gekozen voor deze groepen

Voor dit onderzoek is er gekozen voor groep 5 en voor de controle groep 6/7 van de St. Jozefschool.

De St. Jozefschool is een school met 146 leerlingen verdeeld over 6 groepen. De school ligt midden in het dorp Bergeijk en is één van de vijf scholen in dit dorp.

Om de uitslag en betrouwbaarheid van het onderzoek groter te maken zou het beter zijn om 2 groepen van dezelfde leeftijd tegenover elkaar te zetten. In de praktijk is dit echter niet mogelijk. Vandaar dat ik gekozen heb voor deze twee groepen. De keuze voor deze groepen is gemaakt omdat deze twee groepen het dicht bij elkaar liggen binnen de ontwikkeling op leeftijd en motorisch vlak. Groep 6 is ook op sociaal vlak goed vergelijkbaar met groep 5.

Groep 5 is cognitief een sterke groep en er is gekozen om deze groep meer verantwoordelijkheid te geven door hen zelfstandig aan het werk te laten gaan.

Organisatorisch is ook voor deze groepen gekozen omdat de onderzoeker beide groepen goed kent en deze groepen flexibel wilden zijn in het verzetten van gymtijden.

Zeker gezien het feit dat dit een kort onderzoek is waarin de uitkomst niet vast ligt, is er gekozen om de groepen te kiezen waarin verandering mogelijk is.

Uit groep 6 / 7 doen de 20 jongste kinderen mee aan het onderzoek. Ik kies hiervoor om twee groepen van een gelijke grootte te hebben en de leeftijden wat dicht bij elkaar te leggen.

De interventie groep zal zijn: groep 5

Deze groep zal de komende 5 lessen aangeboden krijgen d.m.v. samenwerkend leren.

De controlegroep zal zijn: groep 6 / 7

Deze groep zal de komende 5 lessen aangeboden krijgen d.m.v. directe instructie.

1.4 Beschrijving van de leerlingen

Interventie groep 5

Naam leerling	Beschrijving van leerling
Jongen D.B.	Deze leerling is onrustig van aard. Hij kan meekomen in de lessen lo, maar het ziet er vaak gevaarlijk uit. De leerling heeft moeite met balans en is niet balvaardig.
Jongen F.v.B.	Deze leerling is sociaal en goed in sport. Hij heeft ook veel inzicht in spelsituaties. Hij gymt erg graag.
Jongen R.B.	Deze leerling kan goed bewegen en durft veel. Hij moet soms afgeremd worden. Hij heeft moeite met samenspelen, en wil graag soleren.
Jongen R.I.C	Deze leerling is zeer goed in sport en bewegen. Hij werkt beheerst en geniet enorm. Kan goed samenspelen met andere leerlingen

Jongen N.D.	Heeft niet altijd zin om mee te doen in de lessen lo, en wil vaak zijn eigen gang gaan. Moet regelmatig gecorrigeerd worden. Is niet zo vaardig, en geeft snel op. Positieve stimulans van de eerkracht helpt wel.
Jongen R.v.E.	Deze leerling kan veel, maar het ziet er soms gevaarlijk. Hij wil vaak te snel, waardoor hij de opdrachten niet altijd goed uitvoert.
Jongen R.vd.H	Deze leerling is erg beweeglijk. Hij kan slecht tegen zijn verlies en moet dan huilen. Wil graag soleren.
Jongen Y.L.	Deze jongen is autistisch en heeft ADHD. Hij vraagt veel aandacht in de les, maar is daarin goed te corrigeren. Hij wil graag anderen helpen, maar is niet altijd even tactisch. Deze jongen is redelijk goed in sport. Hij is wel groot en zwaar.
Jongen S.L.	Deze leerling is grof in bewegen en heeft moeite met bewegen. Hij zoekt het ook niet zo en helpt liever dan dat hij zelf iets moet doen. Hij is ook groot. Ook is hij hypermobiel.
Jongen N.N.	Beweegt makkelijk en soepel. Is wat onzeker van aard. Kijkt graag eerst even af voordat hij zelf dingen onderneemt.
Jongen S.P.	Beweegt makkelijk, kan veel. Begint zelf altijd opbouwend. Stille jongen die zich niet veel laat horen.
Jongen G.R.	Rustige jongen. Is heel fanatiek bij de gym. Is cognitief sterk en vindt het lastig wanneer hij iets niet kan. Geeft zelf aan slecht tegen zijn verlies te kunnen. Kan goed samen spelen en werken.
Jongen R.R.	Rustige jongen. Beweegt niet zo soepel. Heeft weinig kracht. Kan goed samenwerken. Vindt gymmen wel heel leuk.
Jongen R.V	Deze jongen is erg beweeglijk. Wil heel graag van alles laten zien. Werkt gehaast, en komt daardoor regelmatig ten val. Voert opdrachten niet altijd correct uit. Hij kiest vooral voor snelheid.
Meisje L.B.	Is sportief. Durft veel, ze weet goed wat ze wel en niet kan. Ze wil graag leren. Kan goed samenwerken.
Meisjes B.B.	Dit meisje is stevig. Ze is te zwaar voor haar lengte. Ze vindt gym wel leuk, maar loopt tegen ongemakken aan. Ze heeft weinig aansluiting met de groep.
Meisje Y.v.G.	Y is heel sportief. Ze turnt op een hoog niveau en kan veel. Ze wil dit ook graag laten zien. Ze is heel sociaal en werkt goed samen.
Meisje R.T.	Ze lijkt heel sportief. Ze is groot, lenig en sterk, maar ze wordt erg geremd doordat ze bang is. Ze durft veel opdrachten niet uit te voeren. Ook met hulp van de leerkracht verkrampst ze. Balsporten kan ze wel goed.
Meisje F.V.	Kijkt de kat uit de boom. Wil eerst graag anderen zien, en is bij spelactiviteiten erg afwachting. Ze is beweeglijk en kan opdrachten goed uitvoeren. Ze is klein en erg verlegen. Ze heeft een leuke club vriendinnen die haar meetrekken.
Meisje D.W.	Dit meisje is hypermobiel. Ze beweegt niet soepel. Ze is wel heel enthousiast en wil graag leren. Ze is niet balvaardig. Ze is hiervoor ook onder behandeling van een fysiotherapeut.

Controlegroep 6/7

Jongen M.H.	Deze jongen is sportief en erg fanatiek. Hij kan andere kinderen goed helpen tijdens de gymles. Hij vindt het moeilijk wanneer hij iets niet kan.
Jongen R.d.B.	Hij is erg slechtiend. (Rugzakleerling) Er zijn veel nieuwe gymmaterialen voor hem aangeschaft zodat hij deze beter kan waarnemen. In de les merk je weinig van zijn slechtiendheid. R. Is helemaal niet bang en gymt graag.
Jongen Y.v.H.	Drukke jongen. ADHD (Rugzakleerling) Heeft sturing nodig, gaat anders zijn eigen gang.
Jongen B.vd.P.	Deze jongen is sportief en erg fanatiek. Hij beweegt soepel en durft veel.
Jongen K.V.	Hij vindt gymen wel leuk. Komt regelmatig tussendoor even iets vertellen. Vindt het gauw goed. Is niet heel balvaardig.
Jongen L.v.W.	Sportief. Wil het graag regelen. Toont stoer gedrag, maar is goed te corrigeren.
Jongen K.K.	Enthousiast kind. Kan moeilijk tegen zijn verlies. Geniet heel erg van de gymlessen.
Jongen M.C.	Verlegen jongen. Beetje aan de zware kant. Heeft moeite met zijn gewicht. Is erg aardig en ligt goed in de groep. Heel fanatiek, wint graag.
Jongen S.vd.V.	Sportief kind. Andere kinderen spelen graag met hem. Hij is goed in gym, maar is ook behulpzaam en helpt anderen.
Jongen R.V.	Beweegt heel makkelijk. Het lijkt hem geen moeite te kosten. Vindt gym wel leuk. Rustige jongen.
Jongen M.C.	Druk kind. Heeft veel bewegingen naast de opdrachten, gaat helemaal op in zijn eigen spel. Heeft weinig oog voor anderen, valt vaak.
Meisje E.I.C.	Heel rustig. Kijkt kat uit de boom. Is erg balvaardig, maar staat niet op de voorgrond bij spelonderdelen.
Meisje M.v.R.	Geniet erg van de gymles. Kan veel en wat ze nog niet kan, oefent ze heel doelgericht. Helpt graag anderen.
Meisje R.B.	Motorisch niet zo handig. Vindt veel dingen eng. Ze probeert het wel, maar geeft zich niet over aan de opdracht. Ze hapert vaak.
Meisje M.vd.B.	Is niet balvaardig. Beetje stijf, maar doet wel goed mee.
Meisje L.B.	Y is heel sportief. Ze turnt op een hoog niveau en kan veel. Ze wil dit ook graag laten zien
Meisje J.v.B.	Fanatiek, veel spelinzicht. Is groot voor haar leeftijd, lijkt soms in de weg te zitten. Echte doorzetter. Ze oefent tot ze het kan.
Meisje M.V.	Sportieve meid. Kan en durft veel. Goed in spelonderdelen. Laat zich niet ondersneeuwen, gaat voor eigen kansen.
Meisje T.d.L.	Motorisch zwak. Ze durft weinig. Afwachtende houding bij spelonderdelen. Heeft veel hulp nodig.
Meisje L.S.	Beweegt makkelijk. Fladdert door de gymzaal. Kan en durft veel. Blijft soms hangen bij haar vriendin die niet veel kan.

1.5 De school

De St. Jozefschool is een school met 147 leerlingen. Er wordt gewerkt in zes groepen. Het is een katholieke school waarin respect voor elkaar en medemenselijkheid belangrijk zijn. Er wordt gestreefd naar een sfeer, waarin iedereen zich gelukkig kan voelen en goed kan functioneren. Samen met ouders wordt er gewerkt aan een sfeer van veiligheid, waarin de kinderen leren verantwoordelijk om te gaan met hun vrijheid. Leren heeft betrekking op verschillende ontwikkelingen van het kind. De verstandelijke ontwikkeling is er maar één van. Vooral een goede sociale en emotionele ontwikkeling wordt gezien als een voorwaarde om te kunnen leren. Ieder kind is uniek en de school wil dat ieder kind tot zijn / haar recht komt.

Naast leerinhouden wordt er veel belang gehecht aan persoonlijkheidsvorming.

Maar kinderen komen naar school om te leren. Vanuit de overheid zijn er kerndoelen opgesteld voor alle kinderen. Deze kerndoelen geven aan wat de school de kinderen moet leren. De St. Jozefschool werkt er hard aan om deze kerndoelen voor alle kinderen te bereiken.

Op dit moment worden de gymlessen op de St. Jozefschool in Bergeijk gegeven door een groepsleerkracht.

Het voordeel hiervan is dat de leerkracht de groep goed kent. De situaties goed kan inschatten omdat hij / zij weet wat er op dat moment speelt.

Er zitten echter ook nadelen aan deze situatie. De groepsleerkrachten hebben vaak te weinig kennis van bewegingsvaardigheden. Bij sommige groepsleerkrachten is de eigen vaardigheid minimaal. Een goed voorbeeld geven, of goede inhoudelijk tips geven wat betreft bewegingen van kinderen is dan lastig.

De gymzaal waar we gymmen is vlakbij school. Het gebouw is oud en het aantal materialen is minimaal. Ook dat vraagt dus veel creativiteit van de groepsleerkracht. Werknemers geven aan dat het moeilijk is om goed les te geven en dat ze regelmatig terugvallen op dezelfde activiteiten.

Hoofdstuk 2 Meetinstrument

2.1 Meting

De meting en beoordeling zal gebeuren doormiddel van twee soorten van meetinstrumenten. De eerste is Physical Activity Enjoyment Scale (Kendzierski & DeCarlo, 1991). Dit instrument is gericht op het onderzoeken van plezier en zal gebruikt worden als 0-meting. Als nameting zal de exact dezelfde vragenlijst worden gebruikt, zodat er een heldere uitkomst kan komen betreffende het thema. De vragen zullen enigszins aangepast worden aan het niveau van de leerlingen. Naast deze vragenlijst zal er nog een meting worden gedaan betreffende hetzelfde onderwerp plezier. Deze zal na iedere les worden afgenomen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de Visuele analoge schalen (Stuiver M, Wittink H.M, Velthuis J, Kool N, Jonger W.A.M, 2011). In deze test geven de leerlingen aan hoe zij de afgelopen les hebben ervaren binnen het thema plezier. Deze meting wordt afgenomen om een nog duidelijker en helder beeld te krijgen over de beleving per les en per onderdeel zodat bij verandering van score van voor- en nameting bij beide groepen er gericht gezocht kan worden naar oorzaken.

2.2 Uitleg testapparaten

1) Visuele analoge schalen

Dit is een meetinstrument waarbij de leerlingen op een lijn (al dan niet onderverdeeld in punten) aangeven hoeveel plezier ze ervaren in de les LO. Per les wordt er een strookje gegeven dat de leerlingen invullen.

Visuele analoge schalen (VAS) worden vaak gebruikt in onderzoeken (Stuiver M, Wittink H.M, Velthuis J, Kool N, Jonger W.A.M, 2011). De meest eenvoudige VAS is een rechte horizontale lijn van vaste lengte, meestal 10 cm. De uiteinden worden gedefinieerd als de uiterste grenzen van de parameter te meten links niet leuk en uiterste recht heel leuk. Dit meetinstrument zal aangepast worden naar het niveau van de leerlingen doormiddel van gezichtjes op het meetinstrument. Bij deze test word er gebruik gemaakt van een 6 punt meting.

2) Physical Activity Enjoyment Scale

Dit meetinstrument is ontwikkeld door Kendzierski & DeCarlo in 1991 en zij hebben hiervoor een aantal studies gedaan om dit meetinstrument te ontwikkelen. Het onderzoek bestaat uit een gestandaardiseerde vragenlijst die door de leerlingen tijdens de 0-meting en nameting ingevuld wordt (Kendzierski & DeCarlo, 1991). Bij deze test word er gebruik gemaakt van een 7 punt meting Deze vragenlijst wordt klassikaal ingevuld. De docent kan uitleg geven wanneer kinderen de vragen niet begrijpen, zodat het voor de leerlingen duidelijk en helder zal zijn. De leerlingen mogen hierbij niet bij elkaar zitten omdat dit van invloed kan zijn op de antwoorden.

Hoofdstuk 3 Interventie

3.1 Planning

Week	Data	Activiteit	Datum
45	5-11 november	Inleveren product B	
46	12-18 november	verwerking	
47	19-25 november	Inleveren product C	
48	26- 2 december	verwerking	
49	3- 9 december	O-meting	4 december
50	10-16 december	interventieprogramma	14 december
51	17-23 december	interventieprogramma	21 december
52	24-30 december	Kerstvakantie	
1	31- 6 januari	Kerstvakantie	
2	7-13 januari	interventieprogramma	11 januari
3	14-20 januari	interventieprogramma	18 januari
4	21-27 januari	interventieprogramma	11 januari
5	28- 3 februari	nameting	29 januari
6	4-10 februari	Meting verwerking	
7	11-17 februari	carnavalsvakantie	

3.2 Beschrijving van de interventie

Binnen dit onderzoek wordt er gebruik gemaakt van een 0-meting en nameting om de verschillen zichtbaar te maken. Daarnaast zal er gebruik gemaakt worden van een tussenmetingen om een verschillen duidelijker zichtbaar te kunnen maken. De resultaten van het kwantitatief onderzoek worden weergegeven in grafieken en percentages .

3.3 Korte overzicht lessenreeks

week	datum	interventiegroep	controlegroep
1	4 december	0-meting	0-meting
2	14 december	Uitleg onderzoek en werkkaarten aan de groep -duikelen in de ringen -pilonvoetbal -touwte springen In elke hoek liggen werkkaarten. De leerlingen gaan deze met hun groepje zelfstandig lezen. Wanneer iedereen weet wat de bedoeling is gaan ze zelfstandig aan de slag.	Uitleg onderzoek -duikelen in de ringen -pilonvoetbal -touwte springen De leerkracht geeft bij alle onderdelen instructie en verstrekt dit doormiddel van opdrachten voor te doen.
3	21	-zwaaien aan de ringen	-zwaaien aan de ringen

	december	-balanceren -inktvistikkertje In elke hoek liggen werkkaarten. De leerlingen gaan deze met hun groepje zelfstandig lezen. Wanneer iedereen weet wat de bedoeling is gaan ze zelfstandig aan de slag.	-balanceren -inktvistikkertje De leerkracht geeft bij alle onderdelen instructie en verstrekt dit doormiddel van opdrachten voor te doen
4	11 januari	-hurkwendsprong -duikelen aan de rekstok -stoeien In elke hoek liggen werkkaarten. De leerlingen gaan deze met hun groepje zelfstandig lezen. Wanneer iedereen weet wat de bedoeling is gaan ze zelfstandig aan de slag.	-hurkwendsprong -duikelen aan de rekstok -stoeien De leerkracht geeft bij alle onderdelen instructie en verstrekt dit doormiddel van opdrachten voor te doen
5	18 januari	-schommelen -handstand en radslag -korfbal In elke hoek liggen werkkaarten. De leerlingen gaan deze met hun groepje zelfstandig lezen. Wanneer iedereen weet wat de bedoeling is gaan ze zelfstandig aan de slag.	-schommelen -handstand en radslag -korfbal De leerkracht geeft bij alle onderdelen instructie en verstrekt dit doormiddel van opdrachten voor te doen
6	25 januari	-blokjesestafette -zwaaien aan de ringen -acrobatiek In elke hoek liggen werkkaarten. De leerlingen gaan deze met hun groepje zelfstandig lezen. Wanneer iedereen weet wat de bedoeling is gaan ze zelfstandig aan de slag.	-blokjesestafette -zwaaien aan de ringen -acrobatiek De leerkracht geeft bij alle onderdelen instructie en verstrekt dit doormiddel van opdrachten voor te doen
7	29 januari	nameting	nameting

Hoofdstuk 4 Betrouwbaarheid

Tijdens de interventie zijn er mogelijke verstorende variabelen, hierdoor moet actie ondernomen worden om deze verstorende variabelen onder controle te houden, zodat echt alleen de interventie anders is tussen beide groepen.

De verstorende variabele/risico zijn:

- Vooraf gebeurtenis: Er kunnen vooraf aan de lessen lichamelijk opvoeding een aantal voorvallen hebben plaatsgevonden, waardoor de leerling/leerlingen met een andere gevoel de les kunnen betreden.
- De kinderen zijn niet geheel van dezelfde leeftijd.
Wel zitten er in groep 5 een aantal zittenblijvers en zijn de kinderen in groep 7 jonge kinderen.
- De kinderen van groep 6/7 krijgen voor de interventie een aantal weken les van een andere docent.
- De gevoeligheid van de leerlingen ligt erg hoog, het kan voorkomen dat er in de thuis situatie iets heeft plaats gevonden zoals: geboorte, sterfte, ruzie, waardoor de leerlingen van slag af kunnen zijn. Dit heeft niet alleen invloed op de leerling zelf, maar kan ook een grootte invloed op de groep hebben. De leerlingen trekken de gevoelens van de andere leerling aan en kunnen in die emotie meegaan.
- Ziekte van docent: Het kan voor komen dat de docent ziek kan zijn op dagen dat de interventie plaats zal vinden.
- Ziekte van kinderen: Het kan voor komen dat kinderen ziek zijn op de dagen dat de interventie plaats zal vinden.
- Kan de leerkracht zijn / haar rol vasthouden binnen het onderzoek.
- Het is maar de vraag of kinderen het naar waarheid invullen, of misschien sociaal wenselijke antwoorden geven. Aangezien het niet anoniem is.

Op welke manier ga ik daar op inspelen

- vragenlijst op taalgebruik aanpassen op leerlingen, gebruik maken van bestaande vragenlijst, tijdstip van invullen
- Extra interventie houden op dagen dat de variabelen verstoord zijn of een risico dat de interventie geen heldere uitkomst kan geven door leerlingen.
- Extra interventie houden wanneer de docent door ziekte afwezig is
- Bij het invullen van de vragenlijsten benadrukken dat er geen 'foute' antwoorden zijn.
- Elke les evalueren achteraf en opschrijven welke mogelijk verstorende variabelen er hebben plaats gevonden.

Bijlage

- Brief aan ouders
- Schaal voor meten plezier
- Evaluatie per gymles
- Lessenreeks
- Mediakaarten

Beste ouders/verzorgers

Voor mijn afstuderen is het houden van een praktijkonderzoek nodig. Dit onderzoek zal ik gaan houden in groep 5 en groep 6 / 7 van de St. Jozefschool.

Mijn onderzoek zal bestaan uit het onderzoeken van het vergroten van plezier in de lessen lichamelijke opvoeding voor een duur van 5 weken. Voor dit onderzoek zullen de leerlingen twee maal een vragenlijst invullen die betrekking heeft op de lessen lichamelijke opvoeding over hoeveel plezier zij hierin beleven. Daarnaast zullen er een aantal veranderingen plaatsvinden binnen de gymlessen om te onderzoeken of deze veranderingen het plezier van u zoon of dochter vergroten. De gymlessen worden gegeven op vrijdagochtend.

Dit betekent dat groep 5 de komende weken op woensdag en vrijdag gaat gymen.

Voor groep 6/7 veranderen de dagen niet.

Via deze weg wil ik u vragen of u toestemming geeft dat uw zoon of dochter mee mag doen aan dit onderzoek.

Met vriendelijke groet

Mariska Geerts

Voor de deelname aan het onderzoek van mijn zoon of dochter geef ik wel / geen toestemming.

Naam kind: _____ groep _____

Handtekening ouders/verzorgers _____

Schaal voor meten plezier

1 Ik heb er een hekel aan	1	2	3	4	5	6	7	Ik doe het graag
2 Het boeit me niet	1	2	3	4	5	6	7	Ik vind het interessant
3 Ik houd er niet van	1	2	3	4	5	6	7	Ik vind het leuk
4 Ik heb er geen plezier in	1	2	3	4	5	6	7	Ik heb er plezier in
5 Ik vind gym niet leuk	1	2	3	4	5	6	7	ik vind gym heel leuk
6 Ik heb er helemaal geen lol in	1	2	3	4	5	6	7	Ik heb er veel lol in
7 Ik vind het vermoeiend	1	2	3	4	5	6	7	Ik krijg er energie van
8 Ik word er verdrietig van	1	2	3	4	5	6	7	Ik word er blij van
9 Het is onplezierig	1	2	3	4	5	6	7	Het is plezierig / prettig
10 Het voelt lichamelijk slecht als ik ermee bezig ben	1	2	3	4	5	6	7	Het voelt lichamelijk goed als ik ermee bezig ben
11 Het geeft geen energie	1	2	3	4	5	6	7	Het geeft veel energie
12 Ik word er erg van kriebelig van	1	2	3	4	5	6	7	Ik word er totaal niet kriebelig van
13 Het geeft totaal geen voldoening	1	2	3	4	5	6	7	Het geeft veel voldoening
14 Het is totaal niet spannend	1	2	3	4	5	6	7	Het is erg spannend
15 Het is helemaal niet leuk	1	2	3	4	5	6	7	Het is erg leuk
16 Het is totaal niet gaaf	1	2	3	4	5	6	7	Het is erg gaaf
17 Het geeft me totaal niet het gevoel iets te kunnen	1	2	3	4	5	6	7	Het geeft me het gevoel iets te kunnen
18 Ik had liever iets anders gedaan	1	2	3	4	5	6	7	Ik had niet liever iets anders anders gedaan

Naam _____

Gymles 14 december 2012

Gymles 21 december 2012

Gymles 11 januari 2013

Gymles 18 januari 2013

Gymles 25 januari 2013

Naam student: Mariska Geerts

FSH-stagedocent: Hans van Pruijssen

Klas: d3

Datum:

Tijd: 10.30 - 11.30 (groep 5)

11.30 - 12.30 (groep 6/7)

Naam mentor/docent:

Tel. Nr:

School: St. Jozefschool

Klas: groep 5

groep 6/7

Lesopdracht: in termen van het beïnvloeden van bewegingsgedrag

Les 1

- touwtje springen
- duikelen aan de ringen
- pylonvoetbal

Beginsituatie: Voor de relevante doelstellinggebieden concreet ingevuld (per bewegingsactiviteit)

Bewegen:

groep 5

Groep 5 zijn 20 kinderen. Er zijn 6 meisjes en 13 jongens.

1 meisje is wat zwaar en heeft moeite met bewegen. Een ander meisje is motorisch niet sterk. Ze vindt gym wel leuk, en heeft hulp nodig. 1 jongen is motorisch niet sterk. Hij vindt de oefeningen vaak moeilijk en voor hem hoeft het niet zo. Hij heeft veel positieve stimulans nodig om aan de gang te blijven. 1 jongen heeft ADHD en heeft aanwijzingen nodig op sociaal emotioneel vlak.

De meeste kinderen bewegen soepel en vinden gym erg leuk. Cognitief zijn de kinderen ook sterk.

Er zijn twee jongen die slecht tegen hun verlies kunnen en daardoor heel boos kunnen worden.

groep 6/7

Groep 6/7 zijn 29 kinderen. Er zijn 14 meisjes en 15 jongens.

Er is een jongen met overgewicht. Hij is wel fanatiek, maar kan niet alles meedoen, door zijn gewicht. Met hulp van de leerkracht lukt het hem dan wel. De hele groep beweegt graag. Het zorgt in deze groep voor rust en ontspanning. Cognitief is deze groep niet zo sterk, maar tijdens de gymles wordt er erg goed bewogen.

Er is een meisje dat motorisch niet sterk is, en ook erg onzeker is. Met hulp lukt het haar wel, maar ze durft niet alleen.

Niet iedereen in deze groep speelt even eerlijk. Ik moet een aantal jongens en meiden goed in de gaten houden.

Samen bewegen en beleven:

groep 5

Leerlingen kunnen samenwerken in een klein groepje bij een onderdeel.

Ze helpen elkaar bij de opdrachten, en zorgen er samen voor dat ze het fijn hebben en dat het veilig is.

groep 6

Leerlingen kunnen samenwerken in een klein groepje bij een onderdeel.

Ze helpen elkaar bij de opdrachten en zorgen er samen voor dat ze het fijn hebben en dat het veilig is.

Bewegen en regelen:

groep 5

De leerlingen werken aan de hand van de leskaarten. Ze krijgen geen uitleg van de leerkracht.

Wel geeft de leerkracht tips over veilig bewegen.

groep 6

De leerlingen gaan na de instructie zelfstandig aan de slag. Ze werken in principe alleen, maar kunnen elkaar of de leerkracht om hulp vragen.

Doelstelling: Voor de relevante doelstellinggebieden concreet ingevuld (per bewegingsactiviteit)

Doelstelling: *Aan het einde van de les weten alle leerlingen hoe de organisatie van de komende lessen zal zijn.*

Ze weten wat van hen verwacht wordt tijdens de les.

Groep 5: Gaat zelfstandig aan de slag en bespreekt de kaarten in hun groepje voordat ze aan de slag gaan.

Groep 6: Gaat na de instructie zelfstandig aan de slag.

Touwtje springen:

Lang springtouw: inspringen + 10 keer springen

Kort springtouw: club van 10

Duikelen aan de ringen: Alle leerlingen duikelen voor en achterover zonder hulp en proberen daarbij zo zacht mogelijk op hun voeten te landen.

Pylonbal: 80% van de leerlingen kan goed inschatten wanneer ze van hun pylon weg kunnen.

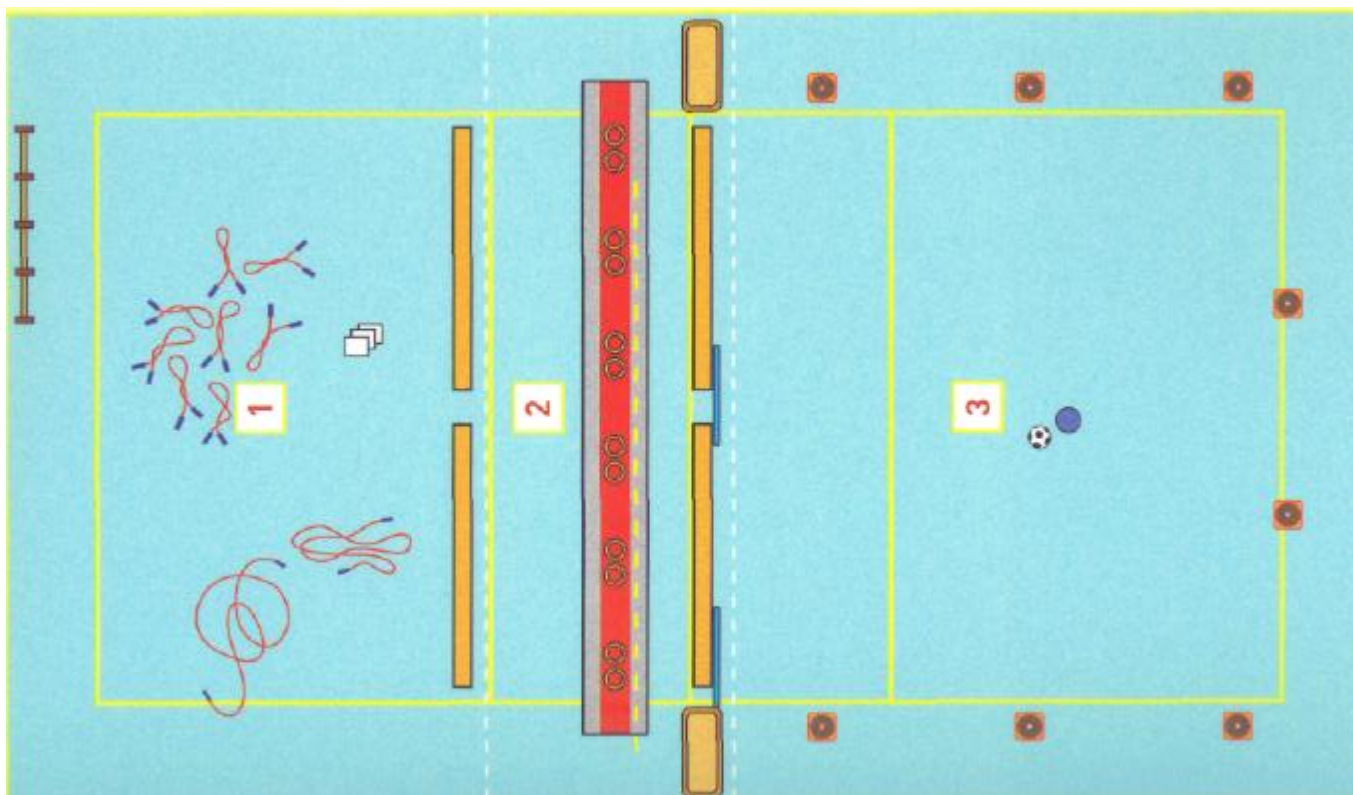
Bewegen en gezondheid: Aan het einde van de les weten de leerlingen wat de club van..., duikelen en pylonbal zijn en wat je er voor moet doen.

Organisatie:

de gekozen werkorganisaties tekenen voor onderwijsleermiddelen, leerlingen en leerkracht

Materiaallijst:

per lesonderdeel aangeven
aard en aantal van de
onderwijsleermiddelen

Groot

1 wandrek
6 banken
2 matten
1 lange mat
6 ringen
2 kasten

Klein

12 of meer pylonnen
1 zachtere voetbal
8 springtouwjes
Pittenzakken

Extra

Formulieren Club van
5,10,25,50,100
2 pennen of potloden

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm:	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
	De kinderen van groep 5 en van groep 6/7 spelen vrij in het lokaal tot de leerkracht fluit. De kinderen gaan dan op de aangewezen plek zitten. Voor groep 6 / 7 begint dan de directe instructie. Voor groep 5 is er een korte instructie wat betreft de manier van werken. Zij werken daarna aan de hand van de werkkaarten.			

kern 1 12 minuten	<i>Touwtje springen</i> Groep 5: samenwerkend leren Groep 6/7: directe instructie	Je kunt op meerdere manieren gaan springen: - Alleen - In tweetallen - In een groep (lang touw) De betreffende niveaus per onderdeel kunnen de kinderen zien op de formulieren. We beginnen met duikelen achterover (voorbeeld!) - Ga recht onder de ringen staan - Houdt je armen gebogen - Zwaai je heen actief omhoog - Maak je klein door je knieën naar je borst of neus te brengen. Andere duikelvormen laat ik door de kinderen voordoen.	Er zullen kinderen zijn die het lastig vinden en daardoor eerder gaan draaien. Er kan frustratie ontstaan. Ik verwacht dat het voor een aantal zware kinderen, en de kinderen die schrik hebben lastig is. Veel kinderen vinden dit leuk en gaan zichzelf uitdagen. De voorbeelden op de kaart dagen uit.	Ik maak de groepen klein zodat iedereen ook veel springt. Bij frustratie neem ik de leerlingen een stapje mee terug. Regel: Wacht op je beurt. Verdeel de draainbeurten eerlijk. Ik kan zelf hulp verlenen, of hen een andere opdracht v=geven (staan in de ringen) Wanneer de motivatie hiervoor verdwijnt kunnen ze beter actief zijn in een ander vak. Regel: Geef elkaar de tijd en de ruimte om te duikelen. Houdt de ringen boven de mat (niet zwaaien) Staat er iemand te wachten? 3 x duikelen en dan wisselen.
kern 2 12 minuten	Duikelen aan de ringen Groep 5: samenwerkend leren Groep 6/7: directe instructie			

kern 3 12 minuten	<i>Pylonbal</i> Groep 5: samenwerkend leren Groep 6/7: directe instructie	Voorbeeld met drie kinderen. Ze gaan bij een pylon staan en proberen de pylon van de anderen om te schieten. Hun eigen pylon moet blijven staan. Wanneer speler A een pylon heeft omgeschoot, pakt hij / zij een pylon en zet deze bij de eigen pylon. Degene met de omgeschoten pylon mag kiezen: – Ik zet mijn pylon rechtop – Ik leg mijn pylon weg en mag vrij voetballen (tot ik een pylon omschiet) Wanneer bij iemand met meer pylonnen, pylonnen worden omgeschoten, dan begint hij / zij weer met 1 en legt de rest aan de kant.	Ik verwacht veel enthousiasme. Wanneer er veel kinderen stil staan loopt het spel niet.	De pylonnen staan niet voor de banken. Alleen voor de muren / berging. Wanneer het te hectisch wordt kan ik elke keer wanneer er een pylon om is het spel even stoppen. Degene van wie de pylon om is, brengt de bal weer in het veld. Ik kan het spel dan in twee verdelen, door er een bank tussen te zetten. Een tweede bal maakt het spel moeilijker Door sommige kinderen pylonnen niet op de kop te laten zetten wordt het ook moeilijker. Regels: Aanraken met de handen mag niet. Pylonnen 1 meter van de muur en 1 meter uit elkaar. Bal uit het vak? Een kind haalt hem op. Bal blijft laag.
-------------------------	--	--	---	--

Naam student: Mariska Geerts
FSH-stagedocent: Hans van Pruijssen
Klas: d3
Datum: 11.30 - 12.30 (groep 6/7)

Naam mentor/docent:
Tel. Nr:
School: St. Jozefschool
Klas: groep 5
groep 6/7

Lesopdracht: in termen van het beïnvloeden van bewegingsgedrag

Les 2
Balanceren over smalle vlakken
Zwaaien aan de ringen
Inktvistikkertje met schat

Beginsituatie: Voor de relevante doelstellinggebieden concreet ingevuld (per bewegingsactiviteit)

Vorige week heeft groep 5 de eerste keer in de les bewegingsonderwijs gewerkt met werkkaarten. Het doel van het gebruik van deze kaarten is de competentie en het de autonomie te verhogen.
Ze hebben nu ervaring met het werken met de kaarten en in kleine groepjes.
De samenstelling van de groepjes is nu weer anders dan vorige week.

Bewegen:
groep 5

Groep 5 zijn 20 kinderen. Er zijn 6 meisjes en 13 jongens.

1 meisje is wat zwaar en heeft moeite met bewegen. Een ander meisje is motorisch niet sterk. Ze vindt gym wel leuk, en heeft hulp nodig. 1 jongen is motorisch niet sterk. Hij vindt de oefeningen vaak moeilijk en voor hem hoeft het niet zo. Hij heeft veel positieve stimulans nodig om aan de gang te blijven. 1 jongen heeft ADHD en heeft aanwijzingen nodig op sociaal emotioneel vlak.

De meeste kinderen bewegen soepel en vinden gym erg leuk. Cognitief zijn de kinderen ook sterk.

Er zijn twee jongen die slecht tegen hun verlies kunnen en daardoor heel boos kunnen worden.

groep 6/7

Groep 6/7 zijn 29 kinderen. Er zijn 14 meisjes en 15 jongens.

Er is een jongen met overgewicht. Hij is wel fanatiek, maar kan niet alles meedoen, door zijn gewicht. Met hulp van de leerkracht lukt het hem dan wel. De hele groep beweegt graag. Het zorgt in deze groep voor rust en ontspanning. Cognitief is deze groep niet zo sterk, maar tijdens de gymles wordt er erg goed bewogen.

Er is een meisje dat motorisch niet sterk is, en ook erg onzeker is. Met hulp lukt het haar wel, maar ze durft niet alleen. Niet iedereen in deze groep speelt even eerlijk. Ik moet een aantal jongens en meiden goed in de gaten houden.

Samen bewegen en beleven:

groep 5

Leerlingen kunnen samenwerken in een klein groepje bij een onderdeel.

Ze helpen elkaar bij de opdrachten, en zorgen er samen voor dat ze het fijn hebben en dat het veilig is.

groep 6

Leerlingen kunnen samenwerken in een klein groepje bij een onderdeel.

Ze helpen elkaar bij de opdrachten en zorgen er samen voor dat ze het fijn hebben en dat het veilig is.

Bewegen en regelen:

groep 5

De leerlingen werken aan de hand van de leskaarten. Ze krijgen geen uitleg van de leerkracht.

Wel geeft de leerkracht tips over veilig bewegen.

groep 6

De leerlingen gaan na de instructie zelfstandig aan de slag. Ze werken in principe alleen, maar kunnen elkaar of de leerkracht om hulp vragen.

Doelstelling: Voor de relevante doelstellinggebieden concreet ingevuld (per bewegingsactiviteit)

Doelstelling:

Groep 5: Gaat zelfstandig aan de slag en bespreekt de kaarten in hun groepje voordat ze aan de slag gaan.

Ze kunnen dit ook binnen een nieuw samengesteld groepje.

Groep 6: Gaat na de instructie zelfstandig aan de slag.

Balanceren over smalle vlakken:

80% balanceert over een laag ingehaakte schuine omgekeerde bank

60 % balanceert over een hoog ingehaakte schuine omgekeerde bank

De kinderen kunnen 1 voorwerp meenemen tijdens een overtocht.

Zwaaien aan de ringen:

De kinderen zwaaien allemaal met een twee-pasritme in de voorzwaai.

80 % zwaait met een twee-pasritme in de voorzwaai en in de achterzwaai.

Inktvistikkertje met schat:

Kinderen kunnen door samenwerken de lopers in een hoek drijven en ze tikken.

De lopers kiezen een goede positie, achter de obstakels of zelfs achter de inktvis.

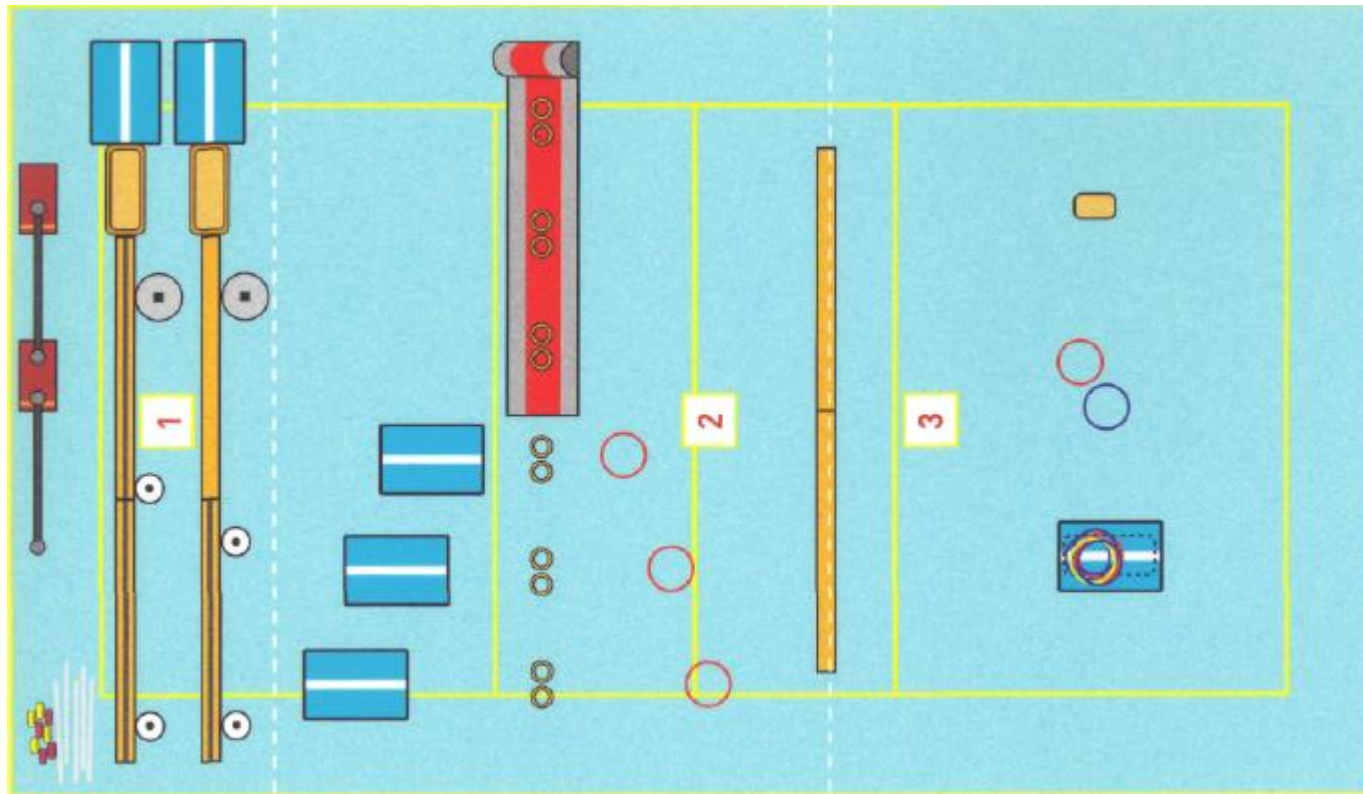
Bewegen en gezondheid: Aan het einde van de les weten de leerlingen wat balanceren, zwaaien en inktvistikkertje is en wat je er voor moet doen.

Organisatie:

de gekozen werkorganisaties tekenen voor onderwijsleermiddelen, leerlingen en leerkracht

Materiaallijst:

per lesonderdeel aangeven
aard en aantal van de
onderwijsleermiddelen

Groot

- 1 bok
- 6 banken
- 6 matten
- 1 lange mat
- 6 ringen
- 2 kasten
- 2 springplanken
- 2 of 3 rekstokken
- 2 korfbalpalen

Klein

11 hoepels
5 stokken
2 tot 4 honkbalpalen
4 blokken

Extra

8 pittenzakken

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm:	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
	De kinderen van groep 5 en van groep 6/7 spelen vrij in het lokaal tot de leerkracht fluit. De kinderen gaan dan op de aangewezen plek zitten. Voor groep 6 / 7 begint dan de directe instructie. Voor groep 5 is er een korte instructie wat betreft de manier van werken. Zij werken daarna aan de hand van de werkkaarten.			
kern 1 12 minuten	<i>Balanceren over smalle vlakken</i> Groep 5: samenwerkend leren Groep 6/7: directe instructie	Je probeert nergens op de grond te komen. Begin bij een bank en loop over de bank zonder de grond te raken. Over de rekstokken loop je weer terug.	Er zullen kinderen zijn voor wie het makkelijk is. Er zullen kinderen zijn voor wie het moeilijk is.	Kinderen kunnen een moeilijkere baan nemen, of materialen meenemen onderweg. Kinderen mogen de muur gebruiken bij de rekstokken. Kinderen kunnen een stok meenemen als wandelstok.
kern 2 12 minuten	<i>Zwaaien aan de ringen</i> Groep 5: samenwerkend leren Groep 6/7: directe instructie Ik deel de kinderen in op basis van lengte. Ringengroep 5: hoofdhoogte Ringengroep 6/7: reikhoogte	Je kunt op twee plekken zwaaien. Bij de sloten, (tussen de lange mat en de matten) zwaai je naar de overkant. Loop daarna via de zijkant terug. Voorbeeld! Bij de andere matten (lange mat). Daar zwaai je 5 keer op en neer met twee passenritme. Voorbeeld!	Ik verwacht dat het voor een aantal zware kinderen lastig is. Kinderen vinden het leuk en zoeken meer uitdaging.	Ik laat hen meer rusten. Wanneer het hen echt tegenstaat, laat ik ze verder werken in een ander vak. Kinderen kunnen oefenen met de afsprong in de achterzwaai. Zij beginnen dit te oefenen met een kleine zwaai en kunnen dit vergroten. Regel: Je laat de ringen pas los als je zit/ staat op de mat. Je wacht op de bank tot je aan de beurt bent. Als je moe wordt ga je meteen slepen. Houdt je aan het aantal zwaaien dat is afgesproken.

Naam student: Mariska Geerts

FSH-stagedocent: Hans van Pruijssen

Klas: d3

Datum:

11.30 - 12.30 (groep 6/7)

Tijd: 10.30 - 11.30 (groep 5)

Naam mentor/docent:

Tel. Nr:

School: St. Jozefschool

Klas: groep 5

groep 6/7

Lesopdracht: in termen van het beïnvloeden van bewegingsgedrag

Les 3

Hurkwendsprong

Duikelen aan de rekstok

Stoeien

Beginsituatie: Voor de relevante doelstellinggebieden concreet ingevuld (per bewegingsactiviteit)

Afgelopen 2 weken heeft groep 5 in de les bewegingsonderwijs gewerkt met werkkaarten. Het doel van het gebruik van deze kaarten is de competentie en het de autonomie te verhogen.

Ze hebben nu ervaring met het werken met de kaarten en in kleine groepjes.

De samenstelling van de groepjes is nu weer anders dan de vorige weken.

Bewegen:

groep 5

Groep 5 zijn 20 kinderen. Er zijn 6 meisjes en 13 jongens.

1 meisje is wat zwaar en heeft moeite met bewegen. Een ander meisje is motorisch niet sterk. Ze vindt gym wel leuk, en heeft hulp nodig. 1 jongen is motorisch niet sterk. Hij vindt de oefeningen vaak moeilijk en voor hem hoeft het niet zo. Hij heeft veel positieve stimulans nodig om aan de gang te blijven. 1 jongen heeft ADHD en heeft aanwijzingen nodig op sociaal emotioneel vlak.

De meeste kinderen bewegen soepel en vinden gym erg leuk. Cognitief zijn de kinderen ook sterk.

Er zijn twee jongen die slecht tegen hun verlies kunnen en daardoor heel boos kunnen worden.

groep 6/7

Groep 6/7 zijn 29 kinderen. Er zijn 14 meisjes en 15 jongens.

Er is een jongen met overgewicht. Hij is wel fanatiek, maar kan niet alles meedoen, door zijn gewicht. Met hulp van de leerkracht lukt het hem dan wel. De hele groep beweegt graag. Het zorgt in deze groep voor rust en ontspanning. Cognitief is deze groep niet zo sterk, maar tijdens de gymles wordt er erg goed bewogen.

Er is een meisje dat motorisch niet sterk is, en ook erg onzeker is. Met hulp lukt het haar wel, maar ze durft niet alleen.

Niet iedereen in deze groep speelt even eerlijk. Ik moet een aantal jongens en meiden goed in de gaten houden.

Samen bewegen en beleven:**groep 5**

Leerlingen kunnen samenwerken in een klein groepje bij een onderdeel.

Ze helpen elkaar bij de opdrachten, en zorgen er samen voor dat ze het fijn hebben en dat het veilig is.

groep 6

Leerlingen kunnen samenwerken in een klein groepje bij een onderdeel.

Ze helpen elkaar bij de opdrachten en zorgen er samen voor dat ze het fijn hebben en dat het veilig is.

Bewegen en regelen:**groep 5**

De leerlingen werken aan de hand van de leskaarten. Ze krijgen geen uitleg van de leerkracht.

Wel geeft de leerkracht tips over veilig bewegen.

groep 6

De leerlingen gaan na de instructie zelfstandig aan de slag. Ze werken in principe alleen, maar kunnen elkaar of de leerkracht om hulp vragen.

Doelstelling: Voor de relevante doelstellinggebieden concreet ingevuld (per bewegingsactiviteit)

Doelstelling:

Groep 5: Gaat zelfstandig aan de slag en bespreekt de kaarten in hun groepje voordat ze aan de slag gaan.

Ze kunnen dit ook binnen een nieuw samengesteld groepje.

Groep 6: Gaat na de instructie zelfstandig aan de slag.

Hurkwendsprong:

80% van de kinderen maakt een hurkwendsprong over een vijfdelige kast.

Waarvan 30 % ook over een staande pylon.

20 % van de kinderen maakt een hurkwendsprong over een vierdelige kast.

Duikelen aan de rekstok:

100% duikelt in één beweging achterover onder de rekstok door tot stand.

100% duikelt in één beweging voorover onder de rekstok door tot stand.

50% maakt een borstwaartsom.

Stoeien:

Het lukt 100% van de kinderen om één bal tenminste 30 seconden vast te houden.

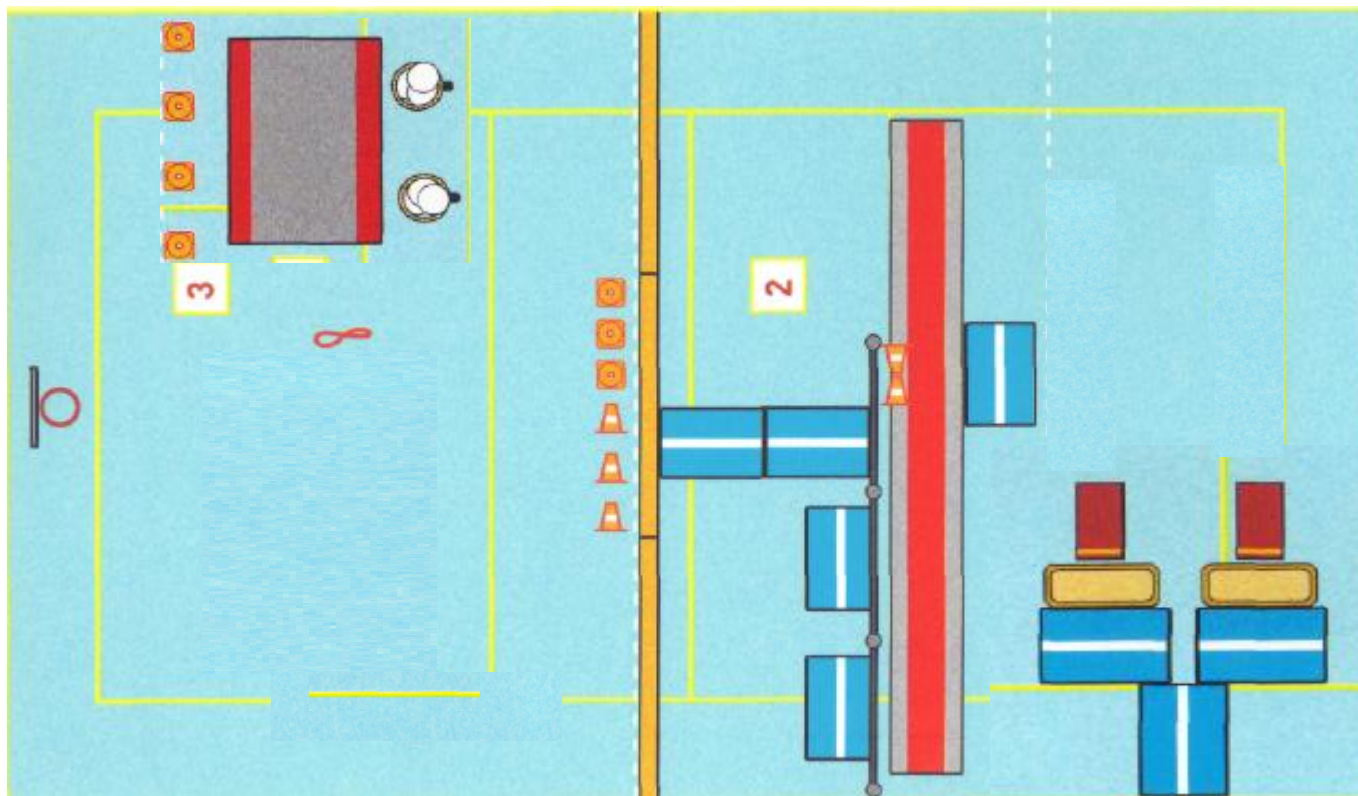
Bewegen en gezondheid: Aan het einde van de les weten de leerlingen wat hurkwendsprong, duikelen en stoeien is en wat er van hen verwacht wordt tijdens de opdrachten.

Organisatie:

de gekozen werkorganisaties tekenen voor onderwijsleermiddelen, leerlingen en leerkracht

Materiaallijst:

per onderdeel aangeven
aard en aantal van de
onderwijsleermiddelen

Groot

1 dikke mat
8 matten
2 kasten
2 springplanken
3 banken
1 lange mat
3 of 4 rekstokken

Klein

10 pylonen
2 korven of bakken
6 grote/kleine ballen
4 stokken

Extra

2 stopwatches
1 krijtje, touw om de
dikke mat mee te
splitsen.
isolatiebuis

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm:	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
	De kinderen van groep 5 en van groep 6/7 spelen vrij in het lokaal tot de leerkracht fluit. De kinderen gaan dan op de aangewezen plek zitten. Voor groep 6 / 7 begint dan de directe instructie. Voor groep 5 is er een korte instructie wat betreft de manier van werken. Zij werken daarna aan de hand van de werkkaarten.			
kern 1 12 minuten	<i>Hurkwendsprong</i> Groep 5: samenwerkend leren Groep 6/7: directe instructie	Ik laat twee kinderen de omgangsbahn doorlopen. Ze beginnen bij de kast met de springplank. Makkelijker: Landen op voeten op de kast / of op de knieën. Moeilijker: Met pion de hoogte in gaan. Of synchroon springen.	Ik verwacht de sommige kinderen het eng vinden. Ik verwacht dat er kinderen zijn die aanwijzingen nodig hebben wat betreft handen plaatsen. Kinderen die goed kunnen springen, springen te gemakkelijk over een lage kast en hebben zoveel vaart dat ze kunnen vallen. Ik verwacht dat een aantal zware kinderen hier moeite mee hebben.	Ik verleen de eerste rondes sowieso hulp. Ik teken handen op de kast. “Spring over de kast zoals je over een hek springt”. Ik wijs de kinderen op handplaatsing, afzetten op de springplank en de landing. Kast verhogen. Kinderen meer richten op het steunen van de handen. + aanloop en sprong rustiger uitvoeren.
kern 2 12 minuten	<i>Duikelen aan de rekstok</i> Rekstokken op diverse hoogtes. Groep 5: samenwerkend leren Groep 6/7: directe instructie	Ik geef een voorbeeld met kinderen, die diverse mogelijkheden van duikelen laten zien. Regels: 2 kinderen aan een rekstok. Om de beurt Voldoende afstand houden Duimen om de rekstok = gewenst.	Kinderen willen oefenen met de borstwaartsom.	Als duikelen niet (zonder veel hulp) lukt, kunnen ze meedoen in een ander vak. Als duikelen pijn doet kunnen deze kinderen een stuk isolatiebuis een uitkomst zijn. (35 cm) Ik zorg voor verhoogde afzetvlakken.

Kern 3 12 minuten	<i>Stoeien</i> <i>Piraten pikken parels.</i> Groep 5: samenwerkend leren Groep 6/7: directe instructie Veiligheid : schoenen uit.	Ik laat één kind twee ballen pakken en op één helft van de dikke mat zitten. Hij / zij houdt de ballen goed vast. Wanneer het een ander lukt om één bal af te pakken, ga je van de mat af en komt er een ander tweetal op. Lukt het niet om binnen een minuut 1 bal te veroveren dan wissel je ook. Regel: Als je als balvasthouder wint, pak je een volgende keer een bal extra, als je verliest mag je met één bal. Elk tweetal blijft op zijn eigen helft. Alleen aan de ballen trekken / duwen 'stop' of 'au' betekent direct stoppen. De balveroveraar zit op zijn knieën.	Ik verwacht dat het begin en het eind niet duidelijk is. Ik verwacht dat de samenstelling niet goed uitkomen qua lengte en gewicht.	Ik creëer twee stoeiplekken door de dikke mat overdwers te splitsen met een stuk touw. Het spel kan beginnen als het kind de ballen goed vast heeft en zegt dat de ander mag beginnen. Het spel is afgelopen wanneer de veroveraar 1 bal heeft afgepakt of wanneer één minuut voorbij is. Ik leg verschillende groottes van ballen neer, zodat kinderen ook hierin kunnen variëren.
----------------------------------	---	--	---	---

Naam student: Mariska Geerts

FSH-stagedocent: Hans van Pruijssen

Klas: d3

Datum:

Tijd: 10.30 - 11.30 (groep 5)

11.30 - 12.30 (groep 6/7)

Naam mentor/docent:

Tel. Nr:

School: St. Jozefschool

Klas: groep 5

groep 6/7

Lesopdracht: in termen van het beïnvloeden van bewegingsgedrag

Les 4

Schommelen

Handstand en radslag

Korfbal

Beginsituatie: Voor de relevante doelstellinggebieden concreet ingevuld (per bewegingsactiviteit)

Afgelopen 3 weken heeft groep 5 in de les bewegingsonderwijs gewerkt met werkkaarten. Het doel van het gebruik van deze kaarten is de competentie en het de autonomie te verhogen.

Ze hebben nu ervaring met het werken met de kaarten en in kleine groepjes.

De samenstelling van de groepjes is nu weer anders dan de vorige weken.

Bewegen:

groep 5

Groep 5 zijn 20 kinderen. Er zijn 6 meisjes en 13 jongens.

1 meisje is wat zwaar en heeft moeite met bewegen. Een ander meisje is motorisch niet sterk. Ze vindt gym wel leuk, en heeft hulp nodig. 1 jongen is motorisch niet sterk. Hij vindt de oefeningen vaak moeilijk en voor hem hoeft het niet zo. Hij heeft veel positieve stimulans nodig om aan de gang te blijven. 1 jongen heeft ADHD en heeft aanwijzingen nodig op sociaal emotioneel vlak.

De meeste kinderen bewegen soepel en vinden gym erg leuk. Cognitief zijn de kinderen ook sterk.

Er zijn twee jongen die slecht tegen hun verlies kunnen en daardoor heel boos kunnen worden.

groep 6/7

Groep 6/7 zijn 29 kinderen. Er zijn 14 meisjes en 15 jongens.

Er is een jongen met overgewicht. Hij is wel fanatiek, maar kan niet alles meedoen, door zijn gewicht. Met hulp van de leerkracht lukt het hem dan wel. De hele groep beweegt graag. Het zorgt in deze groep voor rust en ontspanning. Cognitief is deze groep niet zo sterk, maar tijdens de gymles wordt er erg goed bewogen.

Er is een meisje dat motorisch niet sterk is, en ook erg onzeker is. Met hulp lukt het haar wel, maar ze durft niet alleen.

Niet iedereen in deze groep speelt even eerlijk. Ik moet een aantal jongens en meiden goed in de gaten houden.

Samen bewegen en beleven:**groep 5**

Leerlingen kunnen samenwerken in een klein groepje bij een onderdeel.

Ze helpen elkaar bij de opdrachten, en zorgen er samen voor dat ze het fijn hebben en dat het veilig is.

groep 6

Leerlingen kunnen samenwerken in een klein groepje bij een onderdeel.

Ze helpen elkaar bij de opdrachten en zorgen er samen voor dat ze het fijn hebben en dat het veilig is.

Bewegen en regelen:**groep 5**

De leerlingen werken aan de hand van de leskaarten. Ze krijgen geen uitleg van de leerkracht.

Wel geeft de leerkracht tips over veilig bewegen.

groep 6

De leerlingen gaan na de instructie zelfstandig aan de slag. Ze werken in principe alleen, maar kunnen elkaar of de leerkracht om hulp vragen.

Doelstelling: Voor de relevante doelstellinggebieden concreet ingevuld (per bewegingsactiviteit)

Doelstelling:

Groep 5: Gaat zelfstandig aan de slag en bespreekt de kaarten in hun groepje voordat ze aan de slag gaan.

Ze kunnen dit ook binnen een nieuw samengesteld groepje.

Groep 6: Gaat na de instructie zelfstandig aan de slag.

Schommelen:

90% van de kinderen schommelt staand en landt op de bank.

Handstand en radslag:

100% maakt een halve handstand tegen de muur. Hiervan kan 60% doorlopen naar een hele handstand.

50% maakt (met hulp) een handstand door op te gooien tegen de muur.

50% maakt een handstand los op de grond door op te gooien, stilstaand 1-4 seconden.

Kinderen weten welke kant ze op draaien bij de radslag, en kennen de uitgangshouding.

80% kan een radslag over de mat maken.

60% kan een radslag maken over de breedte van bank met een pylon erop.

Korfbal:

100% van de kinderen onderneemt doelpogingen.

60% onderneemt doelpogingen op het goede moment.

Kinderen spelen mee in balbezit en verdedigen bij balverlies.

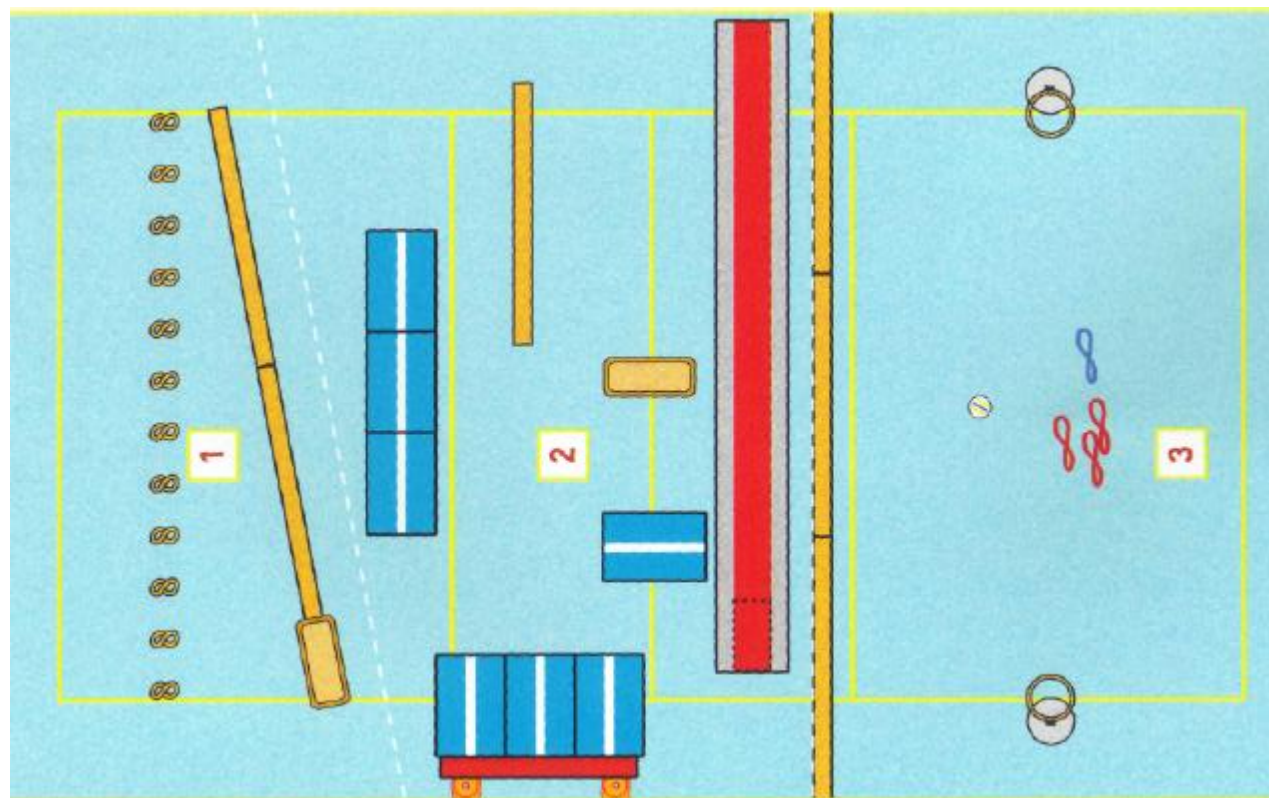
Bewegen en gezondheid: Aan het einde van de les weten de leerlingen wat schommelen, handstand en radslag en korfbal is en wat er van hen verwacht wordt tijdens de opdrachten.

Organisatie:

de gekozen werkorganisaties tekenen voor onderwijsleermiddelen, leerlingen en leerkracht

Materiaallijst:

per lesonderdeel aangeven
aard en aantal van de
onderwijsleermiddelen

Groot

6 banken
5-6 matten
1 dikke mat
1 lange mat
1 kast
1 kastkop
1 springplank
12 touwen
2 korfbalpalen met
korven

Klein

1 bal
4 lintjes

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm:	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
	De kinderen van groep 5 en van groep 6/7 spelen vrij in het lokaal tot de leerkracht fluit. De kinderen gaan dan op de aangewezen plek zitten. Voor groep 6 / 7 begint dan de directe instructie. Voor groep 5 is er een korte instructie wat betreft de manier van werken. Zij werken daarna aan de hand van de werkkaarten.			

kern 1 12 minuten	<i>Schommelen</i> Groep 5: samenwerkend leren Groep 6/7: directe instructie . Regels: Geef na de landing het touw door aan de volgende. Wachtende kinderen staan achter de bank.	Ik laat een kind het voordoen. Iedereen begint bij het eerste of tweede touw aan de smalle kant van de sloot, en probeert, na één keer te zijn heen en weer geschommeld, op de bank te landen. Als dat lukt mag je een touw verder. Als het niet lukt sluit je achteraan en probeer je dat op hetzelfde touw nog een keer. Er zijn maximaal 6 schommelplaatsen	Ik verwacht de sommige kinderen het makkelijk vinden. Ik verwacht dat er kinderen zijn die het moeilijk vinden.	Als een kind alle touwen geaald heeft met een goede landing op de bank, begint hij / zij weer opnieuw. Nu zwaaien de kinderen dan twee keer heen en weer. Daarna 3 keer, etc. Ik kan de bank dichterbij zetten. Kinderen kunnen schommelen met twee touwen aan elkaar.
kern 2 12 minuten	<i>Handstand en radslag</i> Groep 5: samenwerkend leren Groep 6/7: directe instructie Regels: Houdt afstand bij de verschillende onderdelen. Radslag met aanloop mag alleen worden gedaan als kinderen de hand- en voetplaatsing beheersen.	De kinderen kunnen kiezen uit verschillende situaties. Ik laat de situaties van handstand zien van makkelijk naar moeilijk. Datzelfde doe ik met de radslag situaties. Handstand: Achteruit lopen tegen de muur. Met hulp tegen de dikke mat. Zonder hulp tegen dikke mat. Tegen de muur. Op de lange mat.	Ik verwacht dat een aantal kinderen hier moeite mee hebben, doordat ze niet goed durven, of juist veel te enthousiast zijn. Radslag: Over de bank Over de kastkop Op een cirkel. Over de mat. Op de lange mat.	Probeer handen en voeten zo veel mogelijk op één lijn te plaatsen. Ik kan met krijt ook handen op de mat tekenen. Bij de handstand helpt het wanneer kinderen hun handen dicht bij de muur zetten. Vingers wijzen naar voren. Armen zijn recht. Ik verleen hulp waar nodig. Ik wijs kinderen erop dat ze terug uit de handstand komen, ze been voor been landen.

Kern 3 12 minuten	<i>Korfbal</i> Groep 5: samenwerkend leren Groep 6/7: directe instructie De partijen zijn niet groter dan 4 tegen 4. <i>Basisregels doelspelen:</i> - <i>Met de bal in je handen sta je stil. (niet lopen met de bal)</i> - <i>Je mag elkaar niet aanraken.</i> - <i>Beschermd balbezit. Je mag de bal niet aanraken of uit de handen slaan als een ander de bal vast heeft.</i> - <i>De bal wordt staand gepakt. De bal is voor de andere partij wanneer iemand de bal vallend veroverd.</i> - <i>Een bal is uit als de bal uit het vak raakt. De partij die de bal niet als laatste aanraakte, mag de bal weer in het spel brengen. De muur is niet uit.</i>	Twee partijen proberen via samenspel de bal door de korf van de andere partij te gooien dan wel dit te voorkomen (bij de eigen korf). Ik doe het voor met zes spelers. Puntentelling: In de korf = 3 punten Tegen de korf = 1 punt.	Ik verwacht dat sommige kinderen het overzicht missen wie ze moeten verdedigen. Er wordt veel gescoord. Er wordt weinig gescoord. Als kinderen elkaar te veel op de huid zitten.	Door man-to-man te spelen, krijgen kinderen een vast maatje. Ze verdedigen elkaar. Korf kan omhoog. Korf kan omlaag. Armlengte van elkaar weg blijven.
-------------------------	---	---	--	--

Naam student: Mariska Geerts

FSH-stagedocent: Hans van Pruijssen

Klas: d3

Datum:

Tijd: 10.30 - 11.30 (groep 5)

11.30 - 12.30 (groep 6/7)

Naam mentor/docent:

Tel. Nr:

School: St. Jozefschool

Klas: groep 5

groep 6/7

Lesopdracht: in termen van het beïnvloeden van bewegingsgedrag

Les 5

Blokjesestafette

Zwaaien aan de ringen

Acrobatiek

Beginsituatie: Voor de relevante doelstellinggebieden concreet ingevuld (per bewegingsactiviteit)

Afgelopen 5 weken heeft groep 5 in de les bewegingsonderwijs gewerkt met werkkaarten. Het doel van het gebruik van deze kaarten is de competentie en het de autonomie te verhogen.

Ze hebben nu ervaring met het werken met de kaarten en in kleine groepjes.

De samenstelling van de groepjes is nu weer anders dan de vorige weken.

Bewegen:

groep 5

Groep 5 zijn 20 kinderen. Er zijn 6 meisjes en 13 jongens.

1 meisje is wat zwaar en heeft moeite met bewegen. Een ander meisje is motorisch niet sterk. Ze vindt gym wel leuk, en heeft hulp nodig. 1 jongen is motorisch niet sterk. Hij vindt de oefeningen vaak moeilijk en voor hem hoeft het niet zo. Hij heeft veel positieve stimulans nodig om aan de gang te blijven. 1 jongen heeft ADHD en heeft aanwijzingen nodig op sociaal emotioneel vlak.

De meeste kinderen bewegen soepel en vinden gym erg leuk. Cognitief zijn de kinderen ook sterk.

Er zijn twee jongen die slecht tegen hun verlies kunnen en daardoor heel boos kunnen worden.

groep 6/7

Groep 6/7 zijn 29 kinderen. Er zijn 14 meisjes en 15 jongens.

Er is een jongen met overgewicht. Hij is wel fanatiek, maar kan niet alles meedoen, door zijn gewicht. Met hulp van de leerkracht lukt het hem dan wel. De hele groep beweegt graag. Het zorgt in deze groep voor rust en ontspanning. Cognitief is deze groep niet zo sterk, maar tijdens de gymles wordt er erg goed bewogen.

Er is een meisje dat motorisch niet sterk is, en ook erg onzeker is. Met hulp lukt het haar wel, maar ze durft niet alleen.

Niet iedereen in deze groep speelt even eerlijk. Ik moet een aantal jongens en meiden goed in de gaten houden.

Samen bewegen en beleven:**groep 5**

Leerlingen kunnen samenwerken in een klein groepje bij een onderdeel.

Ze helpen elkaar bij de opdrachten, en zorgen er samen voor dat ze het fijn hebben en dat het veilig is.

groep 6

Leerlingen kunnen samenwerken in een klein groepje bij een onderdeel.

Ze helpen elkaar bij de opdrachten en zorgen er samen voor dat ze het fijn hebben en dat het veilig is.

Bewegen en regelen:**groep 5**

De leerlingen werken aan de hand van de leskaarten. Ze krijgen geen uitleg van de leerkracht.

Wel geeft de leerkracht tips over veilig bewegen.

groep 6

De leerlingen gaan na de instructie zelfstandig aan de slag. Ze werken in principe alleen, maar kunnen elkaar of de leerkracht om hulp vragen.

Doelstelling: Voor de relevante doelstellinggebieden concreet ingevuld (per bewegingsactiviteit)

Doelstelling:

Groep 5: Gaat zelfstandig aan de slag en bespreekt de kaarten in hun groepje voordat ze aan de slag gaan.

Ze kunnen dit ook binnen een nieuw samengesteld groepje.

Groep 6: Gaat na de instructie zelfstandig aan de slag.

Blokjes estafette:

Kinderen maken snelheid bij het rennen en hebben rust bij het neerzetten van de blokjes.

Kinderen houden zich aan de regels.

Kinderen wisselen in hoog tempo.

Zwaaien aan de ringen:

De kinderen zwaaien allemaal met een twee-pasritme in de voorzwaai.

80 % zwaait met een twee-pasritme in de voorzwaai en in de achterzwaai.

60% landt stabiel op twee voeten na vier zwaaien.

Acrobatiek:

Kinderen maken kennis met acrobatische vormen en helpen elkaar goed mee.

Kinderen hebben aandacht en zorg voor elkaar en letten erop dat niemand zich pijn doet.

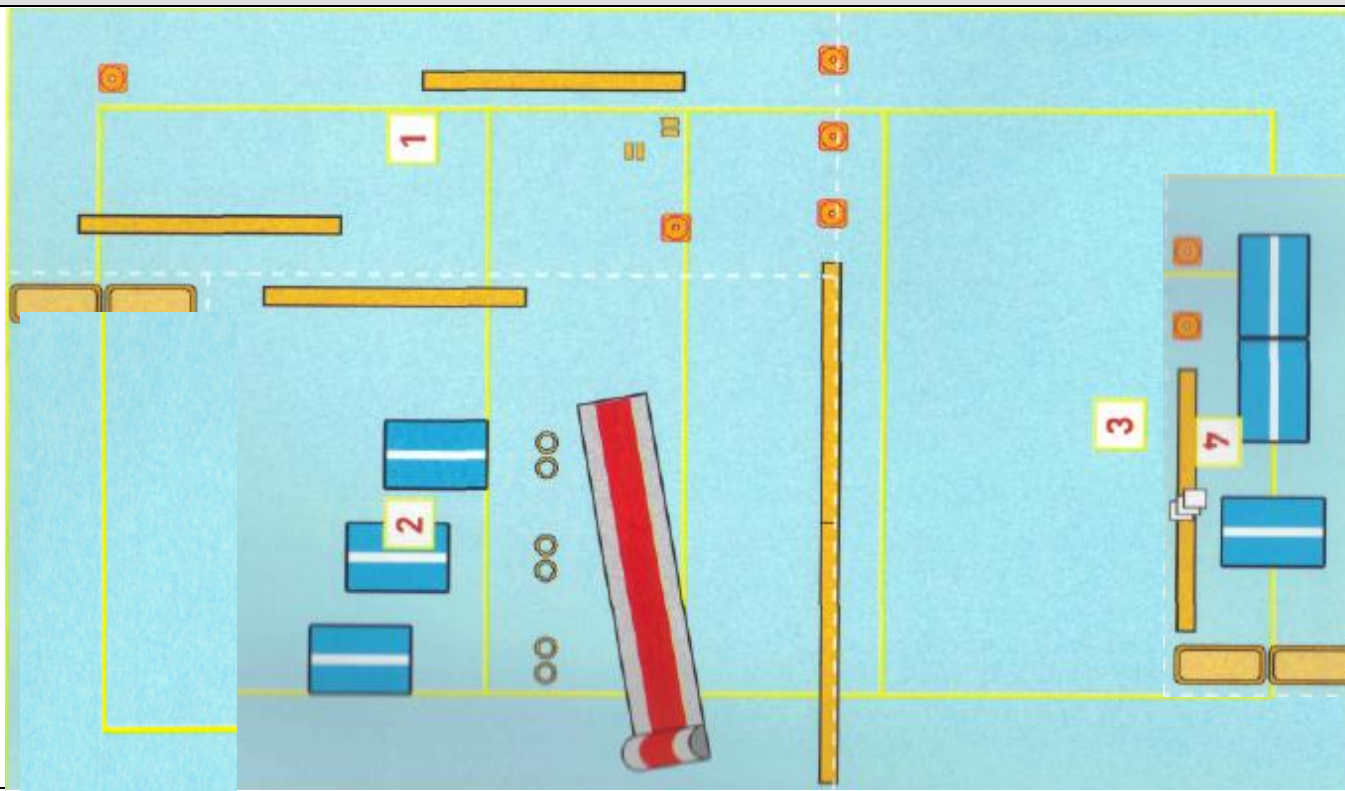
Bewegen en gezondheid: Aan het einde van de les weten de leerlingen wat acrobatiek, blokjesestafette en zwaaien aan de ringen is en wat er van hen verwacht wordt tijdens de opdrachten.

Organisatie:

de gekozen werkorganisaties tekenen voor onderwijsleermiddelen, leerlingen en leerkracht

Materiaallijst:

per lesonderdeel aangeven
aard en aantal van de
onderwijsleermiddelen

Groot

6 banken
6 matten
1 lange mat
2 kasten
3 stel ringen

Klein

7 pylonen
2 hoepels
16 blokjes

Extra

Acrobatiekkarten
2 estafettestokjes

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm:	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
	De kinderen van groep 5 en van groep 6/7 spelen vrij in het lokaal tot de leerkracht fluit. De kinderen gaan dan op de aangewezen plek zitten. Voor groep 6 / 7 begint dan de directe instructie. Voor groep 5 is er een korte instructie wat betreft de manier van werken. Zij werken daarna aan de hand van de werkkaarten.			

kern 1 12 minuten	<i>Blokjesestafette</i> Groep 5: samenwerkend leren Groep 6/7: directe instructie Regel: Als iedereen twee keer geweest is, liggen alle blokjes in de hoepel, zit iedereen op de bank, met de handen in de lucht. Je loopt door de straat terug. Als je stapel omvalt loop je terug om te stapelen.	Twee teams proberen elk zo snel mogelijk de blokjes naar de hoepel te brengen en in de hoepel te stapelen. Ik doe het voor in twee teams van drie kinderen. Van elk team gaat 1 kind naast de bank staan, de anderen zitten. Klaar! Af! De twee kinderen rennen naar de hoepel. Vervolgens lopen ze terug door de straat, om de pylon heen en tikken de klaarstaande loper aan.	Moeilijker Wanneer er niet eerlijk gewisseld wordt.	Het team dat gewonnen heeft zet in de volgende ronde de blokjes op de zijkant, rechtop, stapelen platte kant, stapelen zijkant (twee stapels), rechtop stapelen (twee stapels) Kinderen gebruiken een wisselstok.
kern 2 12 minuten	<i>Zwaaien aan de ringen</i> Groep 5: samenwerkend leren Groep 6/7: directe instructie De smalste sloot is 2 meter, dan eentje van 3 en één van 4. Eventueel aanpassen wanneer kinderen verder springen. De ringen hangen op reikhoogte. Kinderen plaats hun duimen om de ringen.	Kinderen zwaaien met hun rug naar de kleine mat en maken een afsprong in de achterzwaai. De kinderen mogen vier zwaaien maken en dan springen ze af. Naar voren = 1, naar achteren = 2, naar voren = 3 en naar achteren = 4. Bij de vierde zwaai laat je je benen hangen laat je los op het hoogste punt.	Kinderen durven niet te springen. Kinderen kunnen het goed. Regels: Géén wedstrijdjes! Houdt je aan het aantal zwaaien. Wachters zitten op de bank. Als je moe wordt ga je direct slepen.	Ik deel de kinderen in op basis van lengte. Kinderen remmer zelf af door te slepen. Kinderen kunnen meer zwaaien maken en dan afspringen. Ik laat zware / minder sterk kinderen niet te lang / vaak zwaaien. Eventueel gaan ze meedoen in een ander vak. Maximaal 6 zwaaien voor deze kinderen.

Kern 3 12 minuten	<i>Acrobatiek.</i> Groep 5: samenwerkend leren Groep 6/7: directe instructie Regel: Schoenen uit, bij vormen waarbij je op iemand gaat staan. Help elkaar bij op- en afstappen Stop meteen als iemand zich pijn doet Ga nooit op het midden van een rug staan. Vraag zo nodig hulp van de leerkracht.	In dit vak mogen jullie verschillende acrobatiekvormen uitproberen die op de werkbladen staan. Voor de veiligheid is het belangrijk dat je je aan de regels op de werkbladen houdt. Zo mag je bijvoorbeeld nooit midden op een rug gaan staan en help je elkaar bij een aantal vormen met opstappen en afstappen. Door goed met elkaar te overleggen voorkom je dat iemand zich pijn doet. Het is belangrijk dat de kunsten goed en mooi worden uitgevoerd en niet vluchtig en slordig.	Ik verwacht dat kinderen dit heel leuk vinden, maar in hun enthousiasme veel te snel willen gaan. Kinderen die niet serieus werken.	Ik leg de werkkaarten in het vak. Ik wijs kinderen sterk op het veiligheidsaspect en laat ook zien waar de steunpunten zitten, boven de heupen, tussen de schouders. Op de kaarten staan veel tips en duidelijke foto's. Ik wijs kinderen erop dat ze die goed bekijken voordat ze een opdracht uitvoeren. Ik wijs hen nogmaals op het belang van concentratie en veiligheid, en laat hen anders niet meedoen.
----------------------------------	---	--	---	--

Bijlage 4: Reflectieverslag.

	Sterktes	Zwaktes
Interpersoonlijke competentie	Middenbouw en bovenbouw verlopen prima. Ik kan kinderen op de juiste toon aanspreken en de lesstof uitleggen. Uitleg = duidelijk en gestructureerd. Ik laat het einddoel vaak zien, of laat één van de kinderen het voordoen.	
Pedagogische competentie	Ik geef duidelijk aan wat ik van de kinderen verwacht, en biedt een veilige leeromgeving aan waarin kinderen elkaar helpen en respect hebben voor elkaar. Ik geef de leerlingen veel complimenten en probeer iedereen in de les ook echt 'gezien' te hebben. Ik kijk welke kinderen extra aandacht nodig hebben en help hen vooruit.	Doordat sommige kinderen meer aandacht vragen, heb ik soms weinig contact met andere leerlingen.
Vakinhoudelijke competentie	Ik heb een goede kennis van de onderdelen die ik aan wil leren, daarnaast heb ik mezelf verdiept in de stof die betrekking heeft op het onderzoek. Ik heb een afwisselend activiteiten aanbod gecreëerd. Soms pas ik in de les nog wat dingen aan, zodat alle kinderen goed kunnen bewegen.	Ik kan (deel)bewegingen en motorische leerprocessen steeds beter beïnvloeden en op maat aanbieden. Maar op dit vlak moet ik mezelf blijven voorbereiden en inlezen voorafgaande aan de lessen. Doordat ik mijn lessen goed voorbereid kan ik hier steeds meer aandacht aan schenken.
Organisatorische competentie	Organisatorisch ben ik zeer sterk. Ik kan overzichtelijk werken waarbij ik in de organisatievormen weinig hoeft te veranderen of aan te passen. Mochten er onverwachte veranderingen plaatsvinden, heb ik de kwaliteit om snel te improviseren.	
Competentie "samenwerken met collega's"	Ik heb tijdens dit onderzoek samen gewerkt met twee collega's van de St. Jozefschool. Dit ging goed. We werken sowieso veel samen en dat verloopt goed.	De andere collega's van de St. Jozefschool hebben veel minder mee gekregen van mijn onderzoek. Ik had hen ook kunnen informeren.

	We hebben veel gesproken over de lessen en de kinderen. Omdat we nu regelmatig met tweeën in de gymzaal stonden, konden we meningen en ervaringen over de beweegniveaus van de kinderen uitwisselen.	Er staat nog een evaluatie gepland, waarin ik mijn onderzoek toelicht.
Competentie “samenwerken met de omgeving”	In deze competentie heb ik mezelf niet ontwikkeld tijdens het onderzoek. Ik heb naast de docenten en leerlingen niemand waarmee ik rekening mee moest houden. De enige waar ik naast de docenten contact mee had was mijn begeleider van de Fontys en medestudenten. De samenwerking met hen heb ik als zeer prettig ervaren. Er werd van beide kanten duidelijk en open gecommuniceerd.	
Competentie “reflectie en ontwikkeling”	Tijdens het onderzoek heb ik steeds met mijn collega's, besproken hoe de les ging en hoe de plezierbeleving Van de kinderen tijdens de les was. Ik heb verder met mijn begeleider van de FSH gereflecteerd over mij persoonlijk als lesgever.	Ik zou volgende keer meer kunnen reflecteren naar mezelf. Natuurlijk doe je dit automatisch al, maar het is ook goed om feedback van een ander deskundige te krijgen, die ziet bepaalde zaken misschien weer op een andere manier.